ΕΤΟΣ Δ'.— ΑΡΙΘ. 435 Τιμᾶται λεπτὰ 10 ΤΡΙΤΗ 8 ΜΑΡΤΙΟΥ 1883

ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ: Ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20. — Ἐν τῷ ἐξωτ. φρ. 30.
ΑΓΓΕΛΙΑΙ: ἅπαξ ἡ δίς, λ. 40, τρὶς ἕως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἢ ἑξαμηνίαν λ. 10.
— ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμονος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. —
Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ο ΝΕΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΜΠΟΥΓΜ

I

Ὁ κόσμος προβαίνει ταχυπτέρως ἐν ταῖς εὐανθέσι τρίβοις τοῦ πολιτισμοῦ· καὶ ἐνῷ τοσοῦτον ταχυπορεῖ, ἐξακολουθεῖ ἐν τούτοις νὰ ἐπαγγέλληται διὰ τὸν πόλεμον—τουτέστι διὰ τὴν μᾶλλον ἀρίδηλον προσωποποίησιν τῆς βαρβαρότητος—τὴν αὐτὴν ἐπιμονὴν καὶ τὸ αὐτὸ σέβας, ὡς ἐν τῷ παρελθόντι. Διατί; Ἀναμφιβόλως διότι τὸ πολεμικὸν αἴσθημα ἀποτελεῖ ὁλοκληρωτικὸν μέρος τοῦ ἀνθρώπου, ἐπιφανὲν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου μετὰ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ· ἀναμφιβόλως, διότι τὸ αὐτὸ αἴσθημα, ἀληθῶς ἐνυπάρχον οἱονεὶ ἐγγενὲς τῇ φύσει, φαίνεται προσδοκῶν μίαν εὐκαιρίαν ὅπως ἐκδηλωθῇ. Ὁ κόσμος πράγματι προώδευσεν, ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν μετήλλαξαν· τὰ ὅπλα μόνον καὶ ὁ τρόπος τοῦ πολεμεῖν μετήλλαξαν. Ὁ Κάϊν ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του Ἄβελ, τῇ βοηθείᾳ ῥοπάλου. Σήμερον δὲ φονευόμεθα ἄλλως πως, ἀλλ' ὅμως καὶ ἀσφαλέστερον καὶ ταχύτερον. Τῆς ἀνθρωπότητος μὴ κατακλεισάσης εἰσέτι τὰ δικαιώματά της, καὶ τοῦ πολιτισμοῦ μὴ δυνηθέντος εἰσέτι νὰ καταβάλῃ τὰ διαχωρίζοντα τοὺς λαοὺς πυκνὰ διατειχίσματα, τὰ πράγματα δὲν δύνανται ἄλλως νὰ συμβαίνωσιν. Ἡ ἔλλειψις φυσικῆς ἀμοιβαιότητος καὶ ὁμοφροσύνης ἐν τῇ ὁποίᾳ ζῶσι τὰ ἔθνη, ὡς καὶ τὰ ἄτομα, κατέστησε τὸν πόλεμον καὶ καθιστᾷ καὶ τοῦτον εἰσέτι τὸν μόνον διαιτητὴν τῶν ἰδίων διαφορῶν. Ἐντεῦθεν κατ' ἀνάγκην ἐπιβάλλεται εἰς ἕκαστον κράτος τοῦ νὰ ὑποβάλλῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν του τὰ δικαιώματά του καὶ τὴν τιμήν του, ὑπὸ τὴν τήρησιν ἐνόπλου δυνάμεως, αὐτῷ ἀνηκούσης, καὶ διαρκῶς ἑτοίμου εἰς ἐνέργειαν. Ναί, τὸ δίκαιον ἔχει ἀνάγκην τῆς ἰσχύος ὅπως ἐπικρατῇ τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς ἀδικίας, ἐν οἷς κυμαίνεται ἡ ἀνθρωπότης. Καὶ ὁ λαός, ὅστις ἤθελεν ἀμελήσει τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐνόπλου ταύτης δυνάμεως, δὲν ἤθελε βραδύνει τοῦ νὰ ἀποβῇ ἀνάξιος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐκπολιτιστικῆς αὐτοῦ ἀποστολῆς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῶν Ἐθνῶν, καὶ ὅπερ ἔτι χεῖρον, ἤθελεν εἶσθαι ἕρμαιον καὶ σπάραγμα τῶν ἑαυτοῦ γειτόνων, κατωτέρων πολλάκις ἐν τῇ βαθμίδι τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς κοινωνικῆς προόδου.

Εἶνε ἀληθὲς, ὅτι ὀνειροπόλοι τινὲς, ἐνθερμοι ὁπαδοὶ τῆς εἰρήνης, διὰ νὰ καταστήσωσι τὸν πόλεμον ἀδύνατον, ἐπικαλοῦνται τὴν σύστασιν ὑπερτάτου τινὸς καὶ παγκοσμίου διαιτητικοῦ δικαστηρίου. Ἀξιοῦσιν ἑνὶ λόγῳ ὅπως ἐπιτύχωσι διὰ τῆς διπλωματίας καὶ τοῦ καλάμου, τὰ ζητήματα τὰ ἐπιλυόμενα διὰ τῆς πυρίτιδος καὶ τοῦ σιδήρου. Οὗτοι βεβαίως θέλουσι νὰ ἀπατῶσιν ἑαυτοὺς, ὑποκρινόμενοι τὴν ἀλήθειαν. Καθ' ὅσον ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἐκδοθησομένη ὑπὸ τοῦ διαιτητικοῦ τούτου δικαστηρίου ἀπόφασις θὰ ἦτο καὶ ἡ δικαιοτάτη πασῶν, πῶς θὰ ἐκτελεσθῇ αὕτη κατὰ τοῦ καταδικασθέντος, ἐὰν οὗτος ἀποδυσπετῶν μὴ θελήσῃ νὰ ὑποκύψῃ; Διὰ τῆς βίας! Καὶ τί ἄλλο εἶνε ἡ χρῆσις τῆς ἐνόπλου βίας, εἰμὴ ὁ πόλεμος; Ἐνίοτε μὲν, ἀλλὰ πάντοτε ὁ πόλεμος; Τὸ ζήτημα ἄρα τοῦτο, δὲν εἶνε δυστυχῶς ἐκ τῶν ἐπιλυομένων δι' ἐπιχειρημάτων ἀποκλειστικῶς ἐξαγομένων ἐκ τῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς τάξεως, ἢ ἄλλως εἰπεῖν ἐκ τῆς ἠθικῆς καὶ φιλοσοφικῆς τάξεως. Τὸ ζήτημα τοῦτο πρὸ παντὸς εἶνε ζήτημα ἀλληλοπροσεθνὲς καὶ παγκόσμιον· ἀδιαρρήκτως συνδέεται μετὰ τῆς ἐξαλείψεως τῆς δυσπιστίας καὶ τῆς ἀμοιβαίας ἐχθρότητος τῶν λαῶν. Συνδέεται μετὰ τῆς ριζικῆς μεταμορφώσεως τῆς διπλωματίας καὶ τοῦ δημοσίου δικαίου. Τὸ ζήτημα τοῦτο ὑποθέτει τὴν ὀργάνωσιν κοινωνίας τῶν πεπολιτισμένων κρατῶν, ὅλως διάφορον τῆς σημερινῆς, καὶ πρόοδον σχεδὸν ἀνέφικτον τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει.

Κατὰ συνέπειαν ὁ πόλεμος εἶνε κακὸν συμφυὲς τῇ ἀνθρωπότητι, ἀλλ' ἀναγκαῖον κακόν. Τῇ δὲ ἰδέᾳ τοῦ πολέμου στενώτατα καὶ φυσικώτατα συνδέεται ἡ ἰδέα τοῦ στρατοῦ, ἰδέα ἡ ὁποία εἴπερ τις ἄλλη συγκινεῖ τὰς καρδίας τῶν λαῶν. Ἀλλ' ἔχουσιν ἀνάγκην οἱ λαοὶ στρατῶν διαρκῶν καὶ μονίμων, ἢ δυνάμεθα νὰ εὐχαριστώμεθα ἐκ τῶν λεγομένων στρατῶν, οὓς φιλοδωρεῖ ἡμῖν ὁ ἀσθενικὸς ἐγκέφαλος, ὁ πλήρης ἀλαζονείας τοῦ νῦν πρωθυπουργοῦ; Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἦνέ τις ἐξ ἐπαγγέλματος στρατιωτικὸς, ὅπως εἰξεύρῃ ὅτι ὅλοι οἱ εἰδικοὶ στρατιωτικοὶ ἁπασῶν τῶν χωρῶν, καθὼς καὶ ὅλα τὰ διδάγματα τῆς ἀρχαίας καὶ νέας ἱστορίας, ὁμοψήφως ἀποφαίνονται ὑπὲρ τῶν μονίμων στρατῶν. Στρατιαὶ, δηλονότι ἔνοπλα στίφη, οἱουδήποτε εἴδους, προσκαίρου δὲ ἀσκήσεως, ἔσονται πάντοτε ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ κατώτεραι πρὸς στρατοὺς τακτικοὺς καὶ πειθαρχοῦντας, ἐπὶ μακρὸν ὑποστάντας τὸν ζυγὸν τοῦ στρατιωτικοῦ βίου καὶ ἀναπνεύσαντας ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ στρατῶνος καὶ τὴν αὔραν τῶν στρατοπέδων. Ἐκ στρατιωτῶν, οἵτινες ἐπί τινας ἑβδομάδας ἢ μῆνας ἠσκήθησαν,

δὲν δύνασθε ποτὲ νὰ ἔχητε ἄνδρας ἐμπείρους καὶ δεξιοὺς ἐν τῇ χειρίσει ὅπλων, ὡς εἶνε οἱ ἀσκηθέντες ἐπὶ ἔτη μακρὰ καὶ συνεχῆ. Στρατιῶται, οἵτινες δὲν ὑπήκουσαν τοῖς ἀνωτέροις αὐτῶν εἰμὴ ἐπί τινας ἑβδομάδας ἢ μῆνας, καὶ κατόπιν ἐπανέκτησαν τὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πράττειν πᾶν τὸ ἀρέσκον αὐτοῖς, χωρὶς οὐδὲν νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν, δὲν δύνανται ποτὲ νὰ περιστέλλωνται διὰ τῆς παρουσίας τῶν ἀνωτέρων αὐτῶν καὶ νὰ ὑπείκωσιν εἰς ταχεῖαν εὐπείθειαν, καθὼς ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων ἡ διαγωγὴ καὶ ὁ τρόπος τοῦ ζῆν συνήθως κανονίζεται ὑπὸ τῶν προϊσταμένων των, καὶ οἵτινες ἀπάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς των ἐξεγείρονται τῆς κλίνης, ἢ κοιμῶνται, ἀνίστανται ἢ ἐπικάθηνται, κατ' αὐστηρὰν καὶ σαφῆ διαταγήν. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ νεωτέρα τακτικὴ τὸ πειθαρχεῖν ἀναγράφει ὡς πρώτιστον προσὸν τοῦ στρατιώτου. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς πειθαρχίας αἱ ἔνοπλοι στρατιαὶ κατ' ἀνάγκην ἐπίσης ἵστανται εἰς κατωτέραν βαθμίδα τῶν διαρκῶν καὶ μονίμων στρατῶν ὅσον ἀφορᾷ εἰς ἄσκησιν, τὴν χρῆσιν καὶ τὸν ἐγχειρισμὸν τῶν ὅπλων. Ἐξ ἄλλου ποῦ θέτετε τὴν ἀντοχὴν ἐκείνην τὴν ἐν τοῖς κόποις καὶ ἐν ταῖς στερήσεσι, τὴν ὁποίαν δὲν δύναταί ποτε νὰ ἔχῃ εἰς νεοσύλλεκτος καὶ τὴν ὁποίαν πάντοτε κατέχει ὁ παλαίστρατος ;

Τὰ ἱστορικὰ γεγονότα ὅλων τῶν αἰώνων ἐπιμαρτυροῦσι τὴν ἀκαταγώνιστον ὑπεροχὴν τῶν τακτικῶν καὶ πειθαρχούντων στρατῶν ἐπὶ τῶν ἐνόπλων στιφῶν. Καὶ ἵνα μὴ λησμονῶμεν τὴν πάτριον ἱστορίαν, ἡ φάλαγξ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος μετὰ μακρὰν βεβαίως καὶ ζωηρὰν ἀντίστασιν κατενίκησε τὰς ἀνδρείας καὶ καλῶς ἐξασκημένας ἐκείνας στρατιὰς τῶν πρωτίστων δημοκρατιῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ αὐτὴ δὲ φάλαγξ κατόπιν ἄνευ πολλῶν κόπων ἐξηφάνισε τὰ ἐκτεθηλυμένα καὶ κακῶς ἐκγεγυμνασμένα στίφη τῆς εὐρείας περσικῆς αὐτοκρατορίας ! Οἱ ρωμαϊκοὶ στρατοί, καθ' ὧν ὁ Ἀννίβας εἶχε νὰ πολεμήσῃ ἐν Τρεβίᾳ, ἐν Θρασιμένῃ καὶ ἐν Κάνναις, ἦσαν ἔνοπλα στίφη ἀντιτιθέμενα κατὰ τακτικῶν στρατῶν.

Ἀκολουθοῦντες δὲ τὸ ρεῦμα τῶν αἰώνων καὶ τῆς στρατηγικῆς, θέλομεν ἴδει ὅτι οἱ χρόνοι ἐπαλλάσσουσι μὲν καὶ τὰ ὅπλα τελειοποιοῦνται, ἀλλ' ἡ ἀρχὴ μένει πάντοτε ἡ αὐτή. Ὅλοι οἱ πόλεμοι Φριδερίκου τοῦ μεγάλου καὶ ὅλαι αἱ ἐκστρατεῖαι τοῦ Ναπολέοντος προσέρχονται ἐπίκουροι τοῦ ἡμετέρου ἰσχυρισμοῦ, συνηγορούντων ἁπάντων ὑπὲρ τῶν μονίμων στρατῶν. Ὁ Ναπολέων ἀνεφώνει ἐν Βατερλῷ : «παλαιέ μου στρατέ, ποῦ εἶσαι ! » Καὶ ἐσχάτως ἀκόμη κατὰ τὸν τελευταῖον γαλλοπρωσσικὸν πόλεμον, ἐν ᾧ ἐξετυλίχθησαν πράγματα ἀπροσδόκητα καὶ ἤτται κολοσσαῖαι, ὁ μόνος γαλλικὸς στρατός, ὅστις, κατ' αὐτὴν τὴν ὁμολογίαν τῶν Πρώσσων, παρέσχε μέγιστα πράγματα τοῖς πολεμίοις, ὑπῆρξεν ὁ στρατὸς τοῦ Μὲτς, ὁ διεικούμενος ὑπὸ τοῦ στρατάρχου Βαζαίν, ἡ παλαιὰ δηλονότι αὐτοκρατορικὴ φρουρά. Εἶνε οἱ παλαίστρατοι ἐκεῖνοι τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, οἵτινες ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ Μὲτς συνεκρότησαν τὰς ἀξιομνημονεύτους ἐκείνας μάχας τοῦ Γραβελότ, καθ' ἃς πλέον τῶν τριάκοντα χιλιάδων ἀνδρῶν ἔπεσαν νεκροί, μάχας λίαν ἐκτιμηθείσας καὶ λίαν θαυμασθείσας ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς στερρότητος τῶν στρατευμάτων· ἀδιάφορον ἂν ἡ ἐξ ἐγωϊστικῶν ὑπολογισμῶν προδοτικὴ διαγωγὴ τοῦ Βαζαὶν ἠμαύρωσε κατόπιν τὴν δόξαν τῶν ἀγερώχων τούτων λεγεώνων !

Ὑπεραρκούντως ὅθεν καταφαίνεται, χθὲς καθὼς καὶ σήμερον, ὅτι ἐν τῇ μακρᾷ διαρκείᾳ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἀναζητεῖται ἡ στερρότης τῶν στρατῶν. Χθὲς καθὼς καὶ σήμερον ἐπιζητεῖται ἡ μονιμότης τῶν στρατῶν ὡς εἷς τῶν πρωτίστων ὅρων τῆς δυνάμεως. Χθὲς καθὼς καὶ σήμερον πυρετωδῶς ἐξοπλίζονται τὰ ἔθνη, καὶ ἐξοπλιζόμενα δὲν παύουσι συζητοῦντα ἐπὶ τῆς *μεγάλης ἢ ἥττον μεγάλης θητείας*, οὐδέποτε δὲ ἐπὶ τῆς *μικρᾶς ἢ ἥττον μικρᾶς θητείας*. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ τούτου, προσφάτως εἰσέτι μετὰ τὰς καταστροφὰς τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου καὶ τὰ πολυπικρὰ διδάγματα, ἅτινα οὗτος παρέσχε τῇ Γαλλίᾳ, ὁ Τιὲρ, συμφωνοῦντας ἔχων πάντας τοὺς στρατηγοὺς τῆς Γαλλίας — ἐκτὸς τοῦ ζενεράλ Μπούμ ! — συνηγόρει μετ' ἐπιμονῆς ὑπὲρ τῆς ἑπταετοῦς θητείας ! Καὶ οὐδεὶς ἐπὶ ταύτῃ ἐξεπλάγη. Διότι τί θέλετε ; ἐν τούτῳ ἔγκειται σχεδὸν ζήτημα φυσικῆς ἱστορίας. Ἡ διαρκὴς χρῆσις τῶν ὅπλων ἐπηρεάζει τὰς ἰδιοσυγκρασίας καὶ τοὺς χαρακτῆρας, δύναταί τις δὲ σχεδὸν νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἀνθρώπων μετρεῖται πάντοτε τῷ μέτρῳ τῶν ὅπλων. Ἐκεῖνο ὅπερ κυρίως ἀπετύπωσε τὸν γλυκὺν χαρακτῆρα ἐν τῷ προβάτῳ καὶ τὰ αἱμοδιψῆ ἔνστικτα ἐν τῇ τίγρει εἶνε ἴσως ὁ διάφορος τρόπος τοῦ ὁπλισμοῦ αὐτῶν. Ὁπλίσατε τοὺς πόδας προβάτου δι' ὀνύχων ἐκ χάλυβος· περικόψατε καὶ ἀνασπάσατε τοὺς ὄνυχας τῆς τίγρεως, καὶ μετὰ πέντε ἢ ἓξ γενεὰς δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ πλήρης μεταλλαγή ! . . .

II

Τοιαῦται εἰσὶ περίπου αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἰδέαι αἵτινες ὑπὸ στρατιωτικὴν ἔποψιν διέπουσιν ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης. Οὐδόλως ἐπομένως παράδοξον ἐὰν καὶ ἡμεῖς σπεύδωμεν εἰς τὸ ἐξετάσαι ἐὰν ἀκολουθῶμεν αὐτὰς τὰς ἀρχὰς καὶ αὐτὰς τὰς ἰδέας.

Ἐὰν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης δικαιοῦνται νὰ καταγίνωνται πρὸ παντὸς εἰς τὰ τοῦ στρατοῦ αὐτῶν, καὶ ἐὰν μεριμνῶσιν εἰς τὸ νὰ ρυθμίζωσι τὰ οἰκονομικὰ αὐτῶν ἁπλῶς καὶ μόνον ὅπως δύνανται νὰ παρατάσσωσιν ὅσῳ πλείονας στρατιώτας. Ἐὰν ἔθνος τι σήμερον ζυγίζει ἐν τῇ πλάστιγγι τῆς Εὐρώπης κατὰ λόγον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λογχῶν τὰς ὁποίας δύναται νὰ διαθέσῃ, τί ὀφείλομεν πρὸ πάντων ἡμεῖς οἱ ἕλληνες ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἡμεῖς οἵτινες ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος ἔχομεν ἱερὰς καὶ σπουδαίας ἀφορμὰς ὅπως ἀγρυπνῶμεν ἀκαταπαύστως ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν δυνάμεων ; Μεγάλα εἶναι ἐκεῖνα τὰ κράτη ἅτινα οὕτω πως ἐργάζονται, καὶ ἡμεῖς οἱ γίγαντες τῆς ἄλλοτε καὶ νάνοι τῆς σήμερον, πρέπει νὰ κλείσωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸ τοῦ φωτὸς, καὶ νὰ σταυρώσωμεν τὰς χεῖρας ἐν νεκρικῇ ἀπραξίᾳ ; Ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι εἰσέτι δὲν ἀφικόμεθα εἰς τὸ μακάριον ὅριον τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πόθων· ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ στήσωμεν ἐντὸς τοῦ στενοῦ χώρου, ὃν διέγραψεν ἡμῖν διπλωματία ἀλόγιστος καὶ στενόκαρδος, καὶ ἐν ᾧ χώρῳ κινδυνεύομεν ἐξ ἀσφυξίας νὰ ἀποπνιγῶμεν· εἶναι ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι οὐδέποτε λαὸς ἔσχε καθήκοντα μᾶλλον ἐπιτακτικὰ οὐδέποτε ἔθνος μικρὸν μεγαλήτερον ἔσχεν ἔργον νὰ ἐπιτελέσῃ !

Ὁ γαλλογερμανικὸς πόλεμος, ἐπισυμβὰς μετὰ τοσούτους ἄλλους, μᾶς ἀποδεικνύει μίαν ἐπὶ μᾶλλον φορὰν ὅτι τὸ κράτος τὸ μᾶλλον πεπολιτισμένον δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸν πόλεμον, ὅταν οὗτος φαίνεται ἀναγκαῖος πρὸς τὴν ὕπαρξιν καὶ τιμὴν αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος ἐπῆλθε διὰ νὰ μᾶς ἀποδείξῃ, παῖγμα μᾶλλον σημαντικὸν ὅτι δηλονότι ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην, καὶ ὅταν οὐδὲν προσδοκῶμεν, πλησίον τῶν θυρῶν μας, ὁ σπινθὴρ δύ-

ναται νὰ ἀνάψῃ τὴν θρυαλλίδα τῆς πυροτιδαποθήκης ταύτης, ἥτις καλεῖται ἀνατολικὸν ζήτημα, καὶ τότε ἰδοὺ ἡμεῖς ἀντιμέτωποι λίαν φοβεροῦ ἐνδεχομένου, κεκλημένοι νὰ παίξωμεν πρωτεῖον πρόσωπον καὶ νὰ ἐξασκήσωμεν νομίμους διεκδικήσεις.

Ἐπράξαμέν τι ὑπ' ὄψιν ἔχοντες παρόμοιον ἐνδεχόμενον, ἢ τί πράττομεν ἤδη ; Ἀπαντῶμεν μετὰ θλίψεως μεγίστης: Οὐδέν ! ἢ ἐὰν εἴχομεν πράξει τι, ὁ κακὸς δαίμων, εἰς ὃν ἀπό τινος χρόνου ἡ Ἑλλὰς ἐνεπιστεύθη τὴν τύχην της, ἔσπευσε νὰ καταστρέψῃ καὶ τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο, ὅπερ ἄλλοι μᾶλλον νουνεχεῖς εἶχον πρὸ αὐτοῦ διαπράξει. Ὁ πολιτευτὴς οὗτος πρὸς δυστυχίαν τοῦ τόπου, φαντάζεται ὅτι εἶναι ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς, ὁ ἄνθρωπος τῆς προνοίας, ὃν ὁ οὐρανὸς ἐν τῇ μεγαλοδωρίᾳ του ἐξαποστέλλει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς βοήθειαν τῶν λαῶν, καὶ ἐν συνόλῳ εἶναι ἡ μάστιξ ἐκείνη τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἀττίλας, ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου χόρτον οὐδέποτ' ἐβλάστησεν ! - . . Ἐπειδὴ κομπορρημονεῖ, καὶ ἔχει ἠχηρὰν τὴν φωνήν. Ἐπειδὴ ἔμαθε ἐκ πόσων περίπου στρατιωτῶν συνίσταται ἓν τάγμα ἢ εἰς λόχος. Ἐπειδὴ ἐργάζεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν εἰκόνων τῶν ἀγωνιστῶν — ὁποία εἰρωνεία ! — ὑπὸ τὰ κεραυνοβόλα ὄμματα τῶν μεγάλων ἐκείνων ψυχῶν. Ἐπειδὴ περιάγεται εὐθυτενὴς μετὰ κόμπου ἐν τῇ ἁμάξῃ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν, φαντάζεται, ὁ μάταιος οὗτος κωμικὸς ἥρως, ὅτι εἶναι ὁ μόνος στρατιωτικὸς ὀργανωτὴς τῆς Πατρίδος του καὶ τῆς ἐποχῆς του, ἐνῷ ὁμοιάζει πρὸς τὰ μειράκια ἐκεῖνα ἅτινα ἀρέσκονται νὰ βλέπωσι καὶ διατάττωσι τοὺς ἐπὶ τῆς τραπέζης των παρατασσομένους μολυβδίνους στρατιώτας, μετὰ τῶν ποικιλομόρφων αὐτῶν στολῶν ! Θὰ ἐξερρηγνύετο δέ τις εἰς ἄπλετον γέλωτα ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ νέου τούτου στρατηγοῦ Μπούμ, ἐὰν μὴ ἀνελογίζετο τὰς φοβερὰς συνεπείας τῆς τοσαύτης ματαιοφροσύνης καὶ τῆς τοσαύτης πτωχαλαζονείας.

Καὶ ἰδοὺ αὐτὸς φερόμενος ἀκρατήτως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν στρατιωτικῶν ἀναμορφώσεων. Οὐδεὶς ἐλησμόνησε μεθ' ὁπόσου ἐπιμόνου πείσματος, πρὸ τριῶν ἐτῶν, ὑπεστήριξεν ἐνώπιον τοῦ κοινοβουλίου, τὸ περίφημον αὐτοῦ νομοσχέδιον τῆς διαιρέσεως τοῦ στρατοῦ, εἰς στρατὸν ὑπηρεσίας καὶ στρατὸν ἐκπαιδεύσεως. Μάτην ὅλοι οἱ εἰδικοὶ ἄνδρες κατεξανίστανται κατ' αὐτοῦ, ὡς διασείοντος καὶ ἀναιροῦντος τοὺς στοιχειωδεστέρους νόμους τῆς στρατιωτικῆς τεχνης· μάτην δὲ ὁ εἰδημονέστερος ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς, λίαν ἐρρωμένως διεξήγαγεν τότε τὸν ἀγῶνα κατ' αὐτοῦ, ὁ αὐτὸς ὅστις καὶ προχθὲς εἰσέτι ἀπεκάλυψε τὴν φοβερὰν τοῦ νῦν πρωθυπουργοῦ ἀμαθειαν. Μάτην πάντες μετὰ κύρους καὶ δυνάμεως λαλεῦσιν, ὅτι ἐπιχειρεῖ οὕτω τὴν διάλυσιν τοῦ στρατοῦ, τὴν παραμονὴν μάλιστα ἑλληνοτουρκικῆς κρίσεως. Οὐδὲν τὸν ἀναχαιτίζει· μένει κωφὸς εἰς ὅλας ταύτας τὰς προτροπάς, καὶ εἰς ὅλας ταύτας τὰς διαμαρτυρήσεις, κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον κατὰ τὴν γνώμην του δὲν ὑφίσταται ζήτημα ἑλληνικὸν οὐδ' εἰς τὸ ἄλφα αὐτοῦ. «Πλέομεν, ἔλεγε τότε, πλησίστιοι εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς εἰρήνης, καὶ οὐδὲν ἀπολύτως οὐδὲν, ἀπειλεῖ ἡμᾶς. Οὐδὲν νέφος θέλει ἐπισκοτίσει τὸν αἴθριον ὁρίζοντα, ὑπὸ τὸν ὁποῖον σκοποῦμεν νὰ πραγματοποιήσωμεν τὸ σχέδιον τῶν στρατιωτικῶν ἡμῶν ἀναμορφώσεων !» Καὶ ἐνῷ ἔθετε καταστρεπτικὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στρατοῦ, ὃν προκάτοχοι κυβερνήσεις μετὰ περισκέψεως καὶ κόπου κατήρτισαν, αἱ μεγάλαι Δυνάμεις ἐπεδίκαζον ἡμῖν, ἐν Βερολίνῳ συνερχόμεναι, ὁλόκληρον τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Ἤπειρον. Καὶ ἐνῷ προσεκάλουν ἡμᾶς καὶ ἐκοινοποίουν ἡμῖν τὸ εὐφρόσυνον τοῦτο ἄγγελμα, ὁ νῦν πρωθυπουργὸς ἐπώλει εἰς δημοπρασίαν τὰ ὑποζύγια τοῦ στρατοῦ, εἰς πλήρη περιελθόντος ἀποσύνθεσιν ! Χάρις εἰς αὐτὸν ἀπωλέσαμεν μοναδικὴν εὐκαιρίαν ὅπως κατάσχωμεν τότε τὴν Ἤπειροθεσσαλίαν. Καὶ ἐὰν κατηντήσαμεν εἰς τὸ πρωτόκολλον τῆς 31 Μαρτίου, μόνον καὶ μόνον ὀφείλομεν τὴν ὀδυνηρὰν ταύτην ἀποκοπὴν εἰς τὰ ἀποσυνθετικὰ σχεδιάσματα τοῦ ἐκκέντρου τούτου ἀναμορφωτοῦ. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι αὐτὸς οὗτος καταληφθεὶς ὑπὸ τῶν πραγμάτων, ἅτινα εἴτε ἐκ πείσματος, εἴτε ἐκ τυφλώσεως δὲν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀνομολογήσῃ, ἠναγκάσθη νὰ ρίψῃ εἰς τοὺς ἀέρας τὰ χάρτινα αὐτοῦ κατασκευάσματα καὶ νὰ ἀνακηρύξῃ δημοσίᾳ τὴν ἰδίαν πλάνην !

Ἕκτατε ἐπειράθη νέα σχεδιάσματα, ἅτινα πάντα καταπροδίδουσι τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πείσμονος ἀμαθείας ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς πράγμασιν. Ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο πολὺ πρὸς ὁλοθέτην, ὅστις κακῶς ἐπιστάμενος τὸ ἴδιον ἔργον, θραύει τὰς ὁλόους, ἃς πρόκειται νὰ θέσῃ. Τὸ ἔθνος πληρώνει διὰ τριακοσίων ἑκατομμυρίων δανείων καὶ διὰ τῆς καταστροφῆς τιμαλφῶν συμφερόντων τὰ ἔξοδα τῆς τοιαύτης ἀναμορφωτικῆς μανίας !

Σήμερον δὲ ἅπασαι αἱ στρατιωτικαὶ αὐτοῦ γνώσεις, συνίστανται εἰς τὸ διακρίνεσθαι διὰ σωρείας προδιβασμῶν. Ἀπὸ ἀναμορφωτοῦ λοιπὸν, ἰδοὺ αὐτὸς καταστὰς ἁπλοῦς προμηθευτὴς γαλονίων ! Ἀφ' ἑτέρου δὲ κατακρίνας πάντοτε τοὺς προδιβασμούς, ἦτο λίαν φυσικὸν ἵνα καὶ ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ δείξῃ τὴν αὐτὴν τερατώδη συνέπειαν, ἥτις τὸν ἐχαρακτήρισεν εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ζητήματα. Βεβαίως δὲν προτιθέμεθα νὰ ψέξωμεν ἐνταῦθα τοὺς προδιβασμοὺς ἐν γένει. Τοὐναντίον μάλιστα φρονοῦμεν, ὅτι ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἐλλείπουσιν εἰσέτι παρ' ἡμῖν, καὶ εἶνε ἀναγκαῖον, ἀναπόφευκτον μάλιστα, ἵνα οἱ ἀνώτεροι ἀνυπερθέτως καταλαμβάνωσι τὰς θέσεις τῶν πρεσβυτέρων, ἐκείνων οἵτινες ἕνεκα τῆς ἡλικίας των καὶ τῆς λίαν ἀτελοῦς στρατιωτικῆς αὐτῶν ἀνατροφῆς, δὲν εἶνε πλέον ἐν καταστάσει νὰ ἀνταποκρίνωνται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, εἰς τὰς ἀπαιτήσεις σταδίου, ὅπερ μετὰ τῆς ἠθικῆς αὐτενεργείας συναπαιτεῖ κυρίως καὶ πρὸ πάντων τὴν φυσικὴν δραστηρότα. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι ἐν τοῖς προσφάτοις ἰδίως προδιβασμοῖς τῶν ἀνθυπασπιστῶν ὤφειλε νὰ ἦνε μᾶλλον περιεσκεμμένος καὶ φειδωλὸς, νὰ μὴ ἐπισπεύσῃ δὲ, καὶ νὰ μεριμνήσῃ πρὸ παντὸς περὶ τοῦ κενοῦ, ὅπερ, συνεπείᾳ τῶν συλλήβδην τούτων προδιβασμῶν, ἤθελε προέλθει εἰς τὰ κωτώτερα στελέχη, ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὑπαξιωματικῶν, εἰς ἣν ἔλλειψιν εἶνε κυρίως καταδεδικασμένος ὁ στρατὸς ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τῆς μονοετοῦς θητείας. Τὰ στελέχη ! οἱ ὑπαξιωματικοί ! ἰδοὺ τὸ φλογερὸν ζήτημα, ἰδοὺ ἡ ἔμμονος ἐνασχόλησις πάντων τῶν ὀργανωτῶν τοῦ στρατοῦ· καὶ ὅμως αὐτὸ τοῦτο οὐδεμιᾶς κρίνεται ἄξιον προσοχῆς ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου αὐτοχειροτονήτου ὀργανωτοῦ.

Ἀπηγγείλαμεν πρὸ ὀλίγου τὴν λέξιν *θητείαν*, καὶ ἐννοεῖται, ὅτι σπεύδομεν νὰ εἴπωμεν λέξεις τινάς, πλήρεις ὑποκαρδίου ἄλγους καὶ ἀποθαρρύνσεως. Πῶς ! ἐνῷ ὅλα τὰ κράτη ἐπιμελοῦνται νὰ αὐξάνωσι τὸν χρόνον τῆς θητείας, ἡμεῖς τὴν ἐλαττώσαμεν εἰς ἓν ἔτος ! Ἐὰν ὅλα τὰ πραξικοπήματα κατὰ τῆς δημοσίας ἠθικῆς, κατὰ τῶν κοινῶν συμφερόντων, καὶ κατὰ τῶν θεσμῶν τῆς χώρας δὲν ἤρκουν, τὸ τελευταῖον κτύπημα τὸ κατενεχθὲν κατὰ τοῦ στρατοῦ, διὰ τῆς μονοετοῦς θητείας, ἀρκεῖ αὐτὸ καὶ μόνον ὅπως κρίνωμεν καὶ κατακρίνωμεν τὸν ἀπαίσιον ἄνδρα, τὸν προϊστάμενον τῶν κοινῶν. Ἡ μονοετὴς θητεία — καὶ τίς δὲν τὸ ἐννοεῖ ; — εἶνε

ὁ θάνατος τοῦ στρατοῦ, εἶνε ὁ τάφος τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν ἐλπίδων· κἶνε τὸ προμεμελετημένον σχέδιον, ὅπως μεταβληθῶμεν εἰς ὁμάδας ἐμπόρων καὶ κυβευτῶν. Εἴμεθα εἶνε ἀληθὲς συνειθισμένοι ἤδη νὰ βλέπωμεν τὸν νῦν πρωθυπουργὸν ἀσυνειδήτως δημοκοποῦντα εἰς ὅλα τὰ ζωτικὰ ζητήματα τοῦ τόπου. Πλέον ἢ ἅπαξ εἴδομεν αὐτὸν παίζοντα ἐπὶ σκοπῷ προσωπικοῦ συμφέροντος, μετὰ τῶν ἱερωτέρων πραγμάτων. Ἀλλ' ὁμολογοῦμεν μετὰ παρρησίας, ὅτι ἐδιστάζομεν νὰ τὸν θεωρήσωμεν ἱκανὸν εἰς τὸ νὰ δημοκοπήσῃ καὶ ἐν τῷ ἱερωτάτῳ τῶν ζητημάτων, ὅπως κατακτήσῃ τὴν εὔνοιαν τοῦ ἄφρονος πλήθους. Ἐδιστάζομεν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τὸ τῆς ἐξουσίας θέλγητρον, ἤθελεν ἐπὶ τοσοῦτον συγκρύψῃ εἰς αὐτὸν τὴν εἰκόνα τῆς Πατρίδος. Τὸ δὲ χείριστον τῶν ἀποτελεσμάτων εἶνε, ὅτι οὐδεὶς ἴσως ἄλλος πολιτευτὴς θέλει ἀποτολμήσει, ἐπὶ θυσίᾳ τῆς ἰδίας δημοτικότητος, τοῦ νὰ ἐπαναγάγῃ τὰ τοῦ στρατοῦ εἰς σωτήριον καὶ ἐθνικὴν ὁδόν. . .

Τὸ καθ' ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐκρίθη ἤδη, ὡς δ' ἔλεγεν ὁ ποιητής.

. . . . . L' obscurité le voile
Et c' est un simple ver qui u' a rien d' une étile!

Ἐὰν δ' ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ἤθελέ τις ἀναμνησθῆ τῶν λόγων του, μετὰ τῶν ὀλεθρίων αὐτῶν συνεπειῶν, τοῦτο θὰ εἶνε βεβαίως ἵνα καταχύσῃ ἐπ' αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τῆς μνήμης του πλήμμυραν ὀργῆς καὶ ἀναθεμάτων! Διότι προφανῶς οὐδεὶς ἐστὶ μεταξὺ ἡμῶν, ὅστις ὡς Ἕλλην, νὰ μὴ ἔχῃ συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς του, καὶ οὐδεὶς ὅστις νὰ μὴ ἦνε πεπεισμένος, ὅτι προορισμὸν δὲν ἔχομεν νὰ σηπώμεθα ἐν τῇ νωχελεῖ ἀπραξίᾳ τοῦ θυσαυρισμοῦ, ἢ ἐν τῇ νάρκῃ καὶ ἐν τῇ ἀπόψει *ἀμυντικοῦ πολέμου*, ἀλλ' ἐν τῇ δραστηρίᾳ ὀργανώσει, ἐν τῇ κραταιᾷ προπαρασκευῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ πυρὶ *ἐπιθετικοῦ πολέμου*. Ναί, οὐδεμίαν ἐκ τοῦ ἔξωθεν προσβολὴν φοβούμεθα, διότι τίς εἶνε ὁ λέων ὅστις ποτὲ κατέγινε εἰς τὸ νὰ καταπολεμήσῃ τὰ ἔντομα; Ἡ Εὐρώπη δὲν παρίσταται πάντοτε ἐγγυητὴς τῆς ἡμετέρας ἀκεραιότητος, ἐνδιαφερομένη ὑπὲρ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν; Ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία μας τάχα εἶνε νὰ ἀρκώμεθα εἰς τὴν ἐνεστῶσαν τύχην, καὶ ὀφείλομεν νὰ ἐξακολουθῶμεν μένοντες ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν ἐντόμων; Συνεπληρώσαμεν ἄρα ἤδη τὰ τῆς ἡμετέρας τύχης, καὶ οὐδὲν πλέον ἐναπομένει ἡμῖν, ὅπως ὁρῶμεν πέραν τῶν ἡμετέρων συνόρων;

Ἂς γνωσθῇ λοιπὸν καλῶς. Στρατὸν βεβαίως δὲν ἔχομεν πλέον, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τοιοῦτον διὰ τῆς μονοετοῦς θητείας. Ἐξακολουθοῦμεν ὅμως ἔχοντες παχὺν προϋπολογισμὸν καὶ ἀδροτάτας δαπάνας. Ἢ ἀπατᾶσθε, κύριε πρωθυπουργὲ, καὶ ἡ πλόνη σας στοιχίζει πολλὰ ἑκατομμύρια, τὰ ὁποῖα ὁ τόπος πλέον ἀδυνατεῖ νὰ πληρώνῃ διὰ τὴν στρατιωτικὴν ἡμῶν μαθητείαν. Ἢ μᾶς ἀπατᾶτε, διὰ νὰ σᾶς ἀφήσωμεν ἀνενοχλήτους εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἄλλων σχεδίων, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ὦσι χρηματιστικά, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν εἶνε καὶ πατριωτικά! Καὶ τότε ὁ τόπος ὀφείλει ἐνεργητικῶς νὰ σᾶς ἀφαιρέσῃ τὸ πολυδάπανον τοῦτο ἐλατήριον τῆς δημοκοπίας σας, καὶ τὴν ἐλευθερίαν συνάμα τοῦ νὰ εἰρωνεύησθε τὴν εὐήθη αὐτοῦ εὐπιστίαν.

Λέγομεν ὅτι εἴμεθα ἐλεύθεροι καὶ πολλάκις μεγαληγορεῖμεν ἐπὶ τούτῳ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἐδειλιάσαμεν πολλὰ ἀπὸ τῶν ξένων, χωρὶς νὰ κατανοήσωμεν ἐπακριβῶς τοὺς θεσμοὺς οὓς εἰκῆ ἐνηρμόσαμεν τῇ χώρᾳ. Στερούμεθα ὅμως οὐσιωδεστάτου καθ' ἡμᾶς. Δὲν ἔχομεν δηλονότι ἀληθὲς πολιτικὸν φρόνημα, τὴν δύναμιν εἰς τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι τὰ δημοτικὰ τεχνάσματα, καὶ τὴν ἀμείλικτον αὐστηρότητα ἐν τῇ κρίσει. Ἐνὶ λόγῳ, ἐλλείπει ἀφ' ἡμῶν ἡ πολιτικὴ ἀνατροφή. Τὸ θέαμα ἐπαληθῶς ὅπερ ἀπό τινος χρόνου ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, οὐδόλως εἶναι κολακευτικὸν διὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν νοημοσύνην. Οὐδαμοῦ ἄλλοθι θὰ ἠδύνατο νὰ πιστευθῇ ὅτι ἄνθρωπος, ὅστις ἐπὶ πλήθους ζωτικῶν ζητημάτων, ἠδυνήθη νὰ ἀπατηθῇ εἴτε ἐξ ἀμαθείας, εἴτε ἐκ κουφότητος, ἢ ἠθέλησε ἐκ προθέσεως νὰ ἀπατήσῃ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος δύναται νὰ ἔχῃ εἰδέτι τὴν ἐλευθερίαν νὰ παρίσταται ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ, τὴν ἐπαύριον μάλιστα τῆς ἀπάτης του, τὴν ἐπαύριον τῶν ἑαυτοῦ ἀτασθαλιῶν καὶ ἀχρειοτήτων!

Ποῦ λοιπὸν εἶναι παρ' ἡμῖν ἡ κραυγὴ τῆς δημοσίας παρατηρήσεως, ἡ αὐθόρμητος καὶ νικηφόρος ἐκείνη κραυγὴ τῆς δημώδους ἀγανακτήσεως; Θὰ τὴν ἀκούσωμεν τάχα τὴν κραυγὴν ἐκείνην, ἢ εἴμεθα καταδεδικασμένοι νὰ τηκώμεθα ἐν τῷ μαρασμῷ, ἐν τῇ ἀφώνῳ καὶ δουλόφρονι καταλήψει τοῦ πρώτου τυχόντος ἀγύρτου, ὅστις θὰ θέλῃ νὰ μᾶς σύρῃ ὄπισθεν τοῦ ἁρματός του;

Ἂς μὴ ἀπατώμεθα! Ἐὰν ἡ Ἑλλὰς ἐξακολουθῇ ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς πρὸ πάντων πράγμασι, τὸ διεφθαρμένον καὶ διαλυτικὸν σύστημα, τὸ ἐγκαινισθὲν ὡς καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἤδη ζητήματα ὑπὸ τοῦ νῦν πρωθυπουργοῦ, δὲν ὑπάρχει πλέον ἐθνικὴ σημαία. Μάτην θέλετε ζητήσει τὴν σημαίαν ταύτην, τῆς ὁποίας αἱ κυματίζουσαι πτυχαὶ, πρέπει πάντοτε νὰ ἀναπετάννυνται πρὸ τῶν ὀμμάτων ἄλλων ἀδελφῶν, τὴν σημαίαν ταύτην ἐν ᾗ πᾶς ἕλλην ἀρέσκεται νὰ διαβλέπῃ τὴν εἰκόνα τῆς Πατρίδος του καὶ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐλπίδων του!

Εὐρώτας

ΒΟΥΛΗ

Σάββατον—5 Μαρτίου

Τὸ Σάββατον πάντοτε αἱ συζητήσεις ἔχουσιν ἑορτάσιμον ὄψιν· ἑορτάσιμον λέγω, διότι μερικαὶ ἐπερωτήσεις παράγουσι φαιδρότητα παν.γύρεως ἐπὶ τῶν ἀκροωμένων· ἀπό τινων Σαββάτων τὴν θέσιν τῶν ἐπερωτήσεων κατέχει τὸ *ἀγροτικὸν ζήτημα*. Πρὸ πολλοῦ λεχθέντων ὅσα ἦτο δυνατὸν νὰ λεχθῶσιν, ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις ἐξηντλήθη· ἀλλὰ πρωτοστατοῦσιν αὐτοῦ, οἱ ζωηροὶ βουλευταὶ κκ. Ταρπάζης καὶ Ζυγομαλᾶς, ὁ μὲν ἐξ ἰδιαιτέρου τοπικοῦ συμφέροντος, ὁ δὲ ἐξ ὑψηλοτέρου φιλελευθέρου αἰσθήματος· καὶ οἱ κύριοι οὗτοι, οἱ τῶν δικαιωμάτων τῶν χωρικῶν ὑπερμαχοῦντες καὶ δι' ἐξορκισμῶν καὶ καταρῶν καὶ παντοίων ρητορικῶν σχημάτων προσπαθοῦντες νὰ παραστήσωσι τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν βδελυρωτέραν ὄψιν, οἱ κύριοι οὗτοι κρίνουσι καλὸν νὰ διαιωνίζωσι τὴν συζήτησιν, ἥς καὶ τρίς ἀρχῆθεν διὰ μακρῶν ἀγορευσάντες, καὶ ἤδη καταγινόμενοι ἐπιμελῶς εἰς τὸ ἐπαναλαμβάνειν καὶ ρευστοποιεῖν τὰ λεχθέντα, ὡς παιδία τὰ ὁποῖα χύνουσι νερὸν εἰς τὸν καρέ των διὰ νὰ γίνῃ περισσότερος.

*

Καὶ δὲν εἶνε τοῦτο μόνον· ὁ εἷς ἐκ τῆς δυάδος μετῆλθε σήμερον παράδοξον λογικὴν, φρονῶν ὅτι τὸ ἀντιπολιτεύεσθαι δὲν εἶνε μέσον, δι' οὗ προσεκτικώτερον ρυθμίζεται ἡ πορεία τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ σκοπὸς, κωφὸς, τυφλὸς καὶ ἀμείλικτος πρὸς πᾶσαν κυβερνητικὴν πρᾶξιν· φρονῶν, συνῳδὰ τῷ γνωστοτάτῳ «δυοῖν κακοῖν προκειμένοιν» κτλ ὅτι ἐκ τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον διατρέχει ἐξέχον μέλος τῆς ἀντιπολιτεύσεως νὰ ἐπευφημήσῃ εἰς πρᾶξιν κυβερνητικὴν, προτιμώτερος ὁ κίνδυνος τῆς ἀκάκου προσχωρήσεως εἰς τὰς διαμαρτυρήσεις καὶ τοὺς ἐξορκισμοὺς τῶν ἡμετέρων Πάρνελλ.

Καὶ οὕτως ὅταν μετὰ τὸν κ. *Ταρπάζην*, ἀνακοινώσαντα νέας πιέσεις καὶ ἐγκλήματα τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν κατὰ τῶν χωρικῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ Ζάρκου, ὁ κ. *Δελιγεώργης* ἔκρινε καλὸν νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἀνακρίβειαν τῶν πρὸ αὐτοῦ λεχθέντων, καὶ ἀκριβῶς τὴν ἀντίθετον κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐτόλμησε νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἐμπρέπουταν ἐπὶ τούτοις διαγωγὴν τῆς κυβερνήσεως, ὁ κ. *Ζυγομαλᾶς* αἴφνης ἔντονον ὑψοῖ φωνὴν διαμαρτυρήσεως κατὰ τῆς ἀσυγγνώστου αὐτῆς ὑπερασπίσεως κυβερνητικῶν ἐνεργειῶν, τῆς ἐξελθούσης ἐκ τῶν τάξεων τῆς ἀντιπολιτεύσεως!

*

Ἀλλὰ τὸ ἱλαροτραγικὸν ἐπεισόδιον τῆς συζητήσεως εἶνε ὁ κ. Στεφανίδης.

Ὁ κ. Στεφανίδης εἶνε ὁ τακτικώτερος καὶ προσεκτικώτερος τῶν βουλευτῶν μας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὁ συνηθέστερον ἐξαπολύων ἀκράτητον τὴν βροντὴν τῆς φωνῆς του ἐν τῷ σταδίῳ τῶν διακοπῶν. Καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀγορευόντων, ἴσως σεβόμενοι τὸ σθένος τοιαύτης κραυγῆς, δὲν προσέχουσιν εἰς τὴν ὁμηρικὴν ἀφέλειαν τοῦ Στεφανίδου· ἀλλὰ σήμερον ὁ ἐπὶ τοῦ βήματος κ. Ζυγομαλᾶς δὲν ἐννοεῖ νὰ μὴ πληρώσῃ, καὶ δι' ἐπιτυχοῦς μάλιστα νομίσματος, τὸν διακόψαντα.

«Ἡ φωνὴ αὕτη, λέγει, τὴν ὁποίαν ἀκούω, ἐνέχει τὸν ἦχον *μεταλλικοῦ*.»

Τότε δὴ τότε! ὁ Στεφανίδης ζητεῖ τὸν λόγον, καὶ βαδίζων πρὸς τὸ βῆμα, συναντᾶται μὲ τὸν κατερχόμενον Ζυγομαλᾶν, ὅστις κινδυνεύει νὰ ἀνατραπῇ ὑπὸ τῆς ἰσχυρᾶς ἐπαφῆς τοῦ γρόνθου του, καὶ ὡπλισμένος διὰ τριακοντάδος στίχων τοῦ Ἡσιόδου, ἀμύνεται καὶ βρυχᾶται, ἀντεπιρρίπτων κατὰ τοῦ Ζυγομαλᾶ τὰ 80 διαλαληθέντα στρέμματα τῶν χωρικῶν τοῦ Ὠρωποῦ: «*Ἀτάσθαλα μηχανεύεται* Ζυγομαλᾶς καὶ συντροφία.—Ζυγομαλᾶ, δὲν εἶσαι γιὰ τίποτε ἄλλο, παρὰ γιὰ ν' ἀκουσθῇ τ' ὄνεμά σου καὶ νὰ γίνῃς βουλευτής», καὶ τὰ τοιαῦτα. Πρὸς τὸν κ. Παχὺν ἰδίως δεικνύεται φιλοφρονέστατος

Καὶ τοῦ κολλᾷ μιὰ πιθαμὴ 'ς τὴ μύτη του
Τοῦ τὴν κουνεῖ, καὶ φεύγει γιὰ τὸ σπῆτί του

ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Λασκαράτος.

Ἀλλ' ὁ κ. Ζυγομαλᾶς: «Δὲν ἔχεις δικαίωμα νὰ κατηγορῇς τὸν Παχὺν, ἀνώτερον πάσης ὑποψίας, σὺ ὁ προδόσας τὸν στρατηγὸν Μακρυγιάννην καὶ συντελέσας νὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον.» Καὶ ἔχομεν δευτέραν ἀπολογίαν τοῦ Στεφανίδου, ἐξομολογηθέντος ὅτι ἀνεκοίνωσε τὴν συνωμοσίαν τοῦ στρατηγοῦ, διότι ἐπρόκειτο νὰ δολοφονήσωσι τὸν Ὄθωνα, καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα, βρὲ ἀδελφὲ, δὲν εἶνε παῖξε γέλασε.

*

Ὁ κ. *Καραπάνος*, καταλιπὼν τὴν ἀπὸ τῆς θέσεώς του δογματικὴν ἀναίρεσιν τῶν λεγομένων διὰ λακωνικῶν φρασιδίων, *ψεύδεσαι, εἶτε ψευδέστατον*, καὶ τῶν τοιούτων, ἀνέρχεται τὸ βῆμα, ὑψηλὸς καὶ μακροτράχηλος ὡς χὴν, διὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ δίκαιόν του, ἀναπτύσσων τὰ τοῦ γνωστοῦ αὐτοῦ φυλλαδίου· τοῦτον δὲ φιλοτιμεῖται νὰ μιμηθῇ ὁ κ. *Παχὺς*, παχὺς ἐκεῖνος καὶ βραχὺς ὡς νῆσσα, ὑποστηρίζων κ' ἐκεῖνος τὸ δίκαιόν του.

Ἀλλὰ δικαίως ὁ κ. *Τρικούπης* θεωρεῖ ἄσκοπον τὴν περαιτέρω συζήτησιν, μέχρι τῆς ὑποβολῆς εἰδικῶν προτάσεων, ἐξ ὧν θὰ φανῶσιν αἱ ἀναγκαῖαι καὶ ὑποβοηθοῦσαι τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος νομοθετικαὶ μεταρρυθμίσεις.

Καὶ ὅμως ἡ συζήτησις, διακοπεῖσα ἕνεκα ἐλλείψεως ἀπαρτίας, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἀκόμη· ὁ κ. Ζυγομαλᾶς φροντίζει νὰ δηλώσῃ ὅτι καὶ πολλοὶ ἄλλοι θὰ λάβωσι τὸν λόγον· μὰ τί θὰ ποῦν ἐπὶ τέλους;

Κουτρούλης

Ἰδιαζόντως ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν μας ἐπὶ τοῦ κυρίου ἄρθρου, ἐν ᾧ ὁ πολυμαθὴς νεαρὸς πολιτευόμενος καὶ συνεργάτης μας *Εὐρώτας* ἀναλύει μετ' ἐμβριθείας τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα.

ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ ΒΕΛΗ

Σπανίως ἐλάβομεν εἰς χεῖράς μας συλλογὴν τῶν λεγομένων ποιήσεων περιέχουσαν τόσην **οὐσίαν ποιητικὴν**, ὡς τὴν Δωδεκάτην αὐτὴν Συλλογὴν τῶν *Ἐθνικῶν*, ὡς αὐτοκολακεύεται νὰ τὰς ὀνομάζῃ, ποιήσεων τοῦ κ. Π. Συνοδινοῦ. Ἐκ τῶν λεγομένων ποιητῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος δύο γνωρίζομεν, οἵτινες ἐν τῇ δημοτικότητι τοῦ νομίμου κοινοῦ ἔλαβεν ἑκάτερος τὸν ἀντίθετον πόλον. Ὁ **Ἀχιλλεὺς Παράσχος** καὶ ὁ **Παναγιώτης Συνοδινός**. Ὁ εἷς, τὸ χαϊδευμένο παιδὶ τῆς Ἀθήνας· καὶ ὁ ἄλλος, ὁ ἀποδιοπομπαῖος τράγος· ἐνθουσιασμὸς ὑπὲρ τοῦ ἑνός· περιφρόνησις διὰ τὸν ἄλλον· χειροκροτήματα διὰ τὸν πρῶτον· τρεῖς κι' ὁ κοῦκκος διὰ τὸν δεύτερον. Ἐν τῇ περιβολῇ αὐτῇ, ἡ αὐτὴ ἀντίθεσις. Ὁ Παράσχος πάντοτε ἐπιμελημένος τὴν ἐνδυμασίαν· σπανίως χωριζόμενος τοῦ ὑψηλοῦ του πίλου· καὶ ὁ Συνοδινὸς μόνον σύντροφον ἔχων τὸ φοιτητικόν του σάλι· καὶ ἐνίοτε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς συφναϊῖκον, ἀχύρινον πίλον, γυμνὸν, ἀταινίωτον. Ἐν τῇ φυσιογνωμίᾳ ἐπίσης δύο ἠλεκτρισμοὶ, ἀρνητικὸς καὶ θετικός. Ὁ εἷς μὲ στίλβονσαν ἐπιδερμίδα καὶ οἱονεὶ σιδερωμένος· ὁ ἄλλος μὲ πολυπτύχους παρειὰς ὡς μαγίσσης τοῦ Μάκβεθ· μιξοπόλιος αὐτὸς καὶ κατάμαυρος ἐκεῖνος. Ὁ Παράσχος ὁμιλεῖ ἀλύγιστος· καὶ ὁ Συνοδινὸς εὐλύγιστος. Ὑπὸ τὴν ρωσσικὴν γοῦναν ἣν ἔφερεν ἐκ Ταϊγανίου ὁ Παράσχος ὁμοιάζει Βογυιάρον· ἐνῷ ὁ καϋμένος ὁ Συνοδινὸς ὡς ἰδεῶδές του ἔχει . . . ἀθίγγανον. Καὶ ὅμως ὑπάρχουν καὶ σημεῖα ὁμοιότητος. Ὡς ποιηταὶ, σχεδὸν ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν σχολήν. Εἰς τὴν ἐθνικὴν λεγομένην ποίησιν δὲν διαφέρουν, ἂν καὶ ὁ εἷς πάντοτε θὰ λέγεται ἐθνικὸς ποιητὴς, καὶ ὁ ἄλλος ἁπλούστατα Συνοδινός. Διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνος προκαταλαμβάνων τὴν κριτικὴν ἐπιγράφει μόνος του τὰς ποιήσεις του ἐθνικάς. Ἂς ἀναφέρωμεν κέντρον ὁμοιότητος ὅτι εἰς μίαν καὶ τὴν

αὐτὴν νῆσον ἀμφότεροι οἱ ποιηταὶ ἐστάλησαν ὡς Ἔπαρχοι. Φαίνεται ὅτι αἱ ἀποστείλασαι αὐταὶ κυβερνήσεις ὡδηγοῦντο ὑπὸ τῶν αὐτῶν κριτικῶν περὶ ποιήσεως ἀρχῶν. Ἐφρόνουν δηλαδὴ ὅτι διὰ νὰ συνδαυλίζηται τὸ ποιητικὸν πῦρ, χρειάζεται ἀτμοσφαῖρα θερμὴ καὶ διὰ τοῦτο τοὺς παρέπεμψαν εἰς τὴν ἡφαιστογενῆ Θήραν, ὥστε καὶ τὴν ὑπηρεσίαν νὰ ἐκτελῶσι καὶ τὴν ἔμπνευσιν νὰ συνδαυλίζωσιν. Ἀμφότεροι ἔχουν τὴν φαντασίαν εἰς διηνεκῆ ἔντασιν. Ὁμιλοῦσι καὶ οἱ δύω χρωματισμένα. Πομπωδέστερα ὁ εἷς· καὶ διαβολικώτερα ὁ ἄλλος.

* *
*

Ὡς ἐθνικαὶ ποιήσεις τὰ *Βέλη* τοῦ Σινοδινοῦ ἐὰν παραβλέψῃ τις εἰς τὸ ἄξεστον καὶ τὸ ἀνώμαλον τῆς γλώσσης, εἰς τὸ ποιητικὸν θερμόμετρον δὲν δύναται κἀνεὶς ἢ νὰ τὰς πρωτοβαθμίσῃ. Ὡς δύναμις, ὡς μεταφορὰ, ὡς εἰκὼν, ὡς βαθὺ αἴσθημα, ὡς ἔμπνευσις, ὡς μαντεία, οἱ στίχοι τοῦ Συνοδινοῦ εἶνε φθόγγοι ἀθιγγανίδος χειρομαντίδος καὶ φαίνεται, ὅτι εἰς στιγμὴν τινα ἀπογνώσεως ἡ Πατρὶς ἔτεινε τὴν ἀπεξηραμμένην χεῖνά της εἰς τὸν Ἀθίγγανον Συνοδινόν. Καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου στίχοι φωτογραφοῦσιν ἕνα παράφρονα μάγον, λιθοβολούμενον καὶ καταδιωκόμενον, μίαν ἀρσενικὴν Κασσάνδραν, ἥτις τρέχουσα, φεύγουσα, αἱμάσσουσα καὶ φθάνουσα εἰς ὑψηλήν τινα σκοπιὰν, ἐκεῖ γυμνὴ, πληγωμένη τὸ στῆθος καὶ δεικνύουσα αὐτὸ πρὸς τοὺς λιθοβολοῦντας λέγει :

Σκιρτήσατε εἰς τῆς τρυφῆς τὴν γόησσαν ἀγκάλην
καὶ τὴν φρικτὴν ἀλήθειαν σᾶς ἀπαγγέλλω πάλιν.
Τὸ ψεῦδος τὸ ἡδύτατον ἂν ὅμως προτιμᾶτε,
ἰδοὺ τὸ στῆθός μου, ἐδῶ ! τοὺς λίθους σας πετᾶτε !

*
* *

Τί τιμωρία φρικτὴ, διὰ τὸ ταλαίπωρον Ἔθνος, τὰς ταλαιπόρους ἰδίως Ἀθήνας. Αἱ ἁμαρτίαι της ἦσαν τόσον βαρεῖαι καὶ τὰ ἐγκλήματα τόσον θρασέα, καὶ ἡ διαφθορὰ τόσον πυκνὴ, ὥστε ὁ ὁλογάλανος οὐρανός μας ἀγανακτήσας, νὰ ἦνε αὐτὸς στέγασμα τόσης ἰλύος, ἀπέστειλεν εἰς τὰ νέα Σώδομα τιμωρὸν μάστιγα, τίνα ; τὸν Συνοδινόν ! ! Περὶ τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ἴδιος εἶνε πεπεισμένος, ὅτι δὲν εἶνε ἡ λευκὴ περιστερὰ τῆς Γομόρρας αὐτῆς, ἥτις φέρει ὄνομα ἀθηναϊκῆς κοινωνίας. Καὶ ἡ παρομοίωσις δὲν εἶνε ἰδανική· εἶνε πραγματική. Ὡς «ὁ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ τὰ Σόδωμα καὶ τὰ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ», οὕτω ἐκ τῆς γραφίδος τοῦ Συνοδινοῦ ἀναβλύζει φλὸξ δεινὴ, ὡσεὶ ἀτμὶς καμίνου.

Ἡ ποίησίς του εἶνε ἀνατομική. Ἡ δὲ κοινωνία καὶ ἡ πολιτεία ἐνώπιόν του κεῖνται ὡς δύο πτώματα. Καὶ τὰ ἀνατέμνει καὶ τὰ σραγιάζει καὶ τὰ ἐπιδεικνύει καὶ ἀποκαλύπτει τὰς ὀργανικὰς παθήσεις των καὶ εἶνε τόσον χαιρέκακος ἐν τῇ ζωοτομίᾳ αὐτῇ, ὡς νὰ ἦνε προσωπικὸς ἐχθρός του ἡ κοινωνία τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων. Καὶ βεβαίως εἶνε ὀλίγον προσωπικοὶ ἐχθροὶ του, ἂν ἐνθυμηθῆτε ὅ,τι ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν γραμμῶν αὐτῶν ἐγράψαμεν. Ἀλλ' εἶνε καὶ ἀντικειμενικὸς καὶ ὑπὸ τὴν ἀνατομικήν του σμίλην ἡμεῖς τοὐλάχιστον, τὸ ἑκατομμυριοστὸν τῆς ἐθνικῆς σαπρίας καὶ τῆς ἀθηναϊκῆς πανώλους, ἡμεῖς σραδάζομεν, ὡς βάτραχοι, οὓς γαλβανίζουν. Αὐτὸς δὲ ὑψοῦται εἰς προφήτην φωνοῦντα : «Οὐαὶ ἔθνος ἁμαρτωλὸν, λαὸς πλήρης ἁμαρτιῶν, σπέρμα πονηρὸν, υἱοὶ ἄνομοι, ἐγκατελίπατε τὸν Κύριον, καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ».

* *
*

Εἰς τὸν «*φίλον του*» βασιλέα Γεώργιον λέγει :

Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μας κατέρχετ' ἡ Αὐστρία !
Τ' ἀπόμαχόν μας Λάβαρον ζητοῦσι τὰ Μουσεῖα.
Ὡς ἄχρηστον ἐρείπιον ἡ Λαύρα μας πωλεῖται,
Κ' εἰς τὰς ἐξάρσεις τοῦ Μαρᾶ σκιρτοῦν οἱ Ἀβδηρῖται·

Καὶ ἐνθυμούμενος, ὅτι εἰς τὸ αὐτὸ παλάτι, ποῦ τὸν ἐζώννυεν ἄλλοτε τὸν Ὄθωνα·ἡ φουστανέλλα τοῦ 21, κρύπτουσα εἰς πᾶσάν της πτυχὴν καὶ μίαν ἐθνικὴν δόξαν, περικυκλοῦσι τώρα τὸν Γεώργιον τὰ φράκα τοῦ Χαβιαροχάνου οἱ ὁμογενεῖς, βοᾷ : εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα φέρων τὴν Νοῦσάν του.

Οἱ βασιλεῖς της ἔπαιζον μὲ τὸν λαὸ τὸν δίσκον
καὶ φίλοι δὲν ἐγίνοντο πλουσίων ἀνθρωπίσκων.
Τὸ τόξον ἐγυμνάζοντο ἀπαύστως ἐν εἰρήνῃ
καὶ δὲν ἐτίμων Σειληνοὺς ὁμογενεῖς ἐκεῖνοι.
Ὁμογενεῖς ! Καθάρματα βεβήλου ἱστορίας,
ἐπιδραμόντα καθ' ἡμῶν ἐκ παγερᾶς σκοτίας.
Καλίγλωσσοι καὶ εὐπρεπεῖς, κομψοὶ καὶ μυροβόλοι,
καταγωγῆς κ' ὑπάρξεως ἀγνώστου εἶνε ὅλοι.
Παντοῦ ἀκαταδίωκτοι ὡς βαλαντιοτόμοι. . .
Ὅπου αὐτοὶ, ἐσίγησαν τῆς ἠθικῆς οἱ νόμοι.
Χυδαίων ἐπωνυμιῶν καὶ βίου σκανδαλώδους,
μᾶς ἀπεξήτμισαν παντὸς γενναίου κ' ἰδεώδους.
Ρίπτουσιν ἔνοχον χρυσὸν, ὥσπερ ὀστοῦν εἰς κύνας,
κ' εἰς Ταπιφράγκον τὰς ἁπλᾶς μετέτρεψαν Ἀθήνας.
Τῶν ἀνακτόρων ἔξωσον αὐτοὺς τοὺς «*Καθὼς πρέπει*»
ἐνθουσιώδης ὁ λαὸς ἂν θέλῃς νὰ σὲ βλέπῃ.

* *
*

Εἰς τὴν σημαίαν μας ἤτις εἰσήλασεν—ἢ μᾶλλον εἰσέδυσεν—εἰς τὸ φρούριον τῆς Ἄρτας, δειλὴ καὶ τεταπεινωμένη, χωρὶς νὰ τὴν χαιρετίσῃ οὐδ' ἕνα κἂν λιανοτούφεκο, ἂν ὁ Σουρῆς ἐχάραξεν ἐπὶ τῶν χαλκομετώπων συγχρόνων του σατυρικὸν ἀριστούργημα :

κι' ἂν κατοχὴ τῆς Ἄρτας μας δὲν θέλανε νὰ γίνῃ,
καὶ τοῦτο θὰ τὸ κάναμε ἀπὸ ἀβροφροσύνη·

ἀλλὰ καὶ ὁ Συνοδινὸς ἔγραψε στροφὰς ὑψηλάς :

Παπᾶ-Θύμιο, γιατί μπαίνει
Ἡ σημαία μας γυρμένη
Σ' τὸ δικό σου τὸ ἱερό ;
Καὶ γιατί ἡ Θεσσαλία
Δίχως κωδωνοκρουσία
Χαιρετάει τὸν Σταυρό ;

Ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια
Πῶς μὲ τόση καταφρόνια
Μὲ τὴ χαίτη της χυτή,
Δίχως φλάμπουρα κι' ἀντάρα
Ἡ Ἑλλάς σου, Νικοτσάρα,
Τὰ λημέρια σου ζητεῖ;

Μὲ τ' «ὡς πότε παλληκάρια»
Καὶ μὲ τ' ἄσκυφτα λειοντάρια
Πῶς τὸ γένος δὲν σκιρτᾷ ;
Ἀλλὰ μπαίνουν σὰν σπρωγμένα
Τάγματα ἁρματωμένα,
Ἀλλὰ μ' ἅρματα γυρτά ;

Καὶ ὁ νέος Τουρταῖος μὲ τὸν ὑψηλὸν αὐτὸν τόνον ἐξακολουθεῖ, ἐμπνέεται, φωτίζεται, ἐνδυναμοῦται, κραυγάζει, ὡς νὰ τὸν κεντᾷ σμῆνος μελισσῶν ὁμοῦ :

Λευτεριὰ μ' ἐλευθερία
Εἶν' αἰώνια δουλοσύνη,
Μοιάζει χείμαρρο ξερὸ,
Εἶναι χρῆμα δανεισμένο,
Εἶναι πάσχα νηστεμένο,
Ἐκκλησιὰ χωρὶς Σταυρό.

Καβαλάρισα ταιριάζει
Μὲ μιὰ δρασκελιὰ ν' ἁρπάζῃ
Μὲ μιὰ νίκη δάφνη μιὰ,
Καὶ 'στὴ Λάρισσα νὰ ἔμπῃ
Ροβολῶντας ἀπ' τὰ Τέμπη
Σὲ σωροὺς ἀπὸ τζαμιά.

Ἀπὸ κεῖθενες νικήτρα
Νὰ πετάξῃς ἐκδικήτρα
Εἰς τὴ λίμνη τὴν πικρὴ,
Π' ὅλο ψυχοπαραδίνει,
Καὶ ἀξεψύχητ' ἡ Φροσύνη
Τὴ θωριά σου καρτερεῖ.

Τί ντροπή ! Τί καταφρόνια !
Δὲν ἀφῆκαν δυὸ μιλλιόνια
Νὰ σημάνουν τὴ χαρά !
Καὶ νὰ ποῦν πῶς ἀνεστήθης
Εἰς τὸν τόπο ποῦ γεννήθης
Γιὰ τὸν κόσμο μιὰ φορά !

Καὶ ἐν τῇ ὁρμῇ τῆς φαντασίας του ὁ ποιητὴς διαθέτων τὰς δύο ἐπαρχίας καὶ ἐνοχοποιῶν διὰ τὸν διαμελισμὸν τῶν συνόρων καὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς σημαίας τὸν Βίσμαρκ, τοῦ λέγει μεθ' ὑπερηφανείας : Πάρτα 'πίσω !—Εἶναι δικά σου ! καὶ εἶτα μελαγχολικῶς πιστεύων ὅτι καὶ πάλιν τὰ ἐλεύθερα χώματα ἐξετουρκίσθησαν, ἐκχύνει τὴν δακρυρροοῦσαν καὶ ὄχι φθόγγους ἀλλὰ λυγμοὺς ἐκπέμπουσαν στροφήν του ὁ ἀληθὴς νέος Σολωμός :

Τοῦ Μαρτίου τ' ἀγέρι φύσα
Στῶν τζαμιῶν τὰ κυπαρίσα
Ποῦ τοῦ Ρήγα μουσική
συντροφεύει τὸν Ἰμάμη
γιατὶ ἀρχίζει τὸ Μπαϊράμι,
τελετή μας ἐθνική !

* *
*

Δὲν ἀξίζει ἀκόμη ἕνα ἄρθρον τοῦ *Μὴ Χάνεσαι* ὁ Συνοδινός ;

Καλιβὰν

ΑΝΘΥΛΛΙΑ

Πᾶς ἄνθρωπος ἔχει εἰς τὴν ζωὴν ἕνα ἀχώριστον σύντροφον : τὸν φόβον.

Ὁ ἀγαπῶν φοβεῖται μὴ ἀπολέσῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του· ὁ ἐγωϊστὴς τὰς ἡδονάς του, ὁ πλούσιος, τὰ πλούτη του· καὶ ὁ εὔρωστος ἄνθρωπος φοβεῖται τὸν θάνατον. Μόνοι οἱ φιλόσοφοι ἀντλοῦσιν ἐκ τῶν μελετῶν αὐτῶν τὴν δύναμιν τοῦ νὰ προβλέπωσι τὰ πάντα καὶ νὰ ὑποφέρωσι τὰ πάντα.

Τὰ παράθυρα τοῦ ἐγκεφάλου, καθὼς ὅλα τὰ παράθυρα, τόσῳ δυσκολώτερον ἀνοίγουσιν ὅσῳ περισσότερον καιρὸν μένουσι κεκλεισμένα.

Μία νέα γυνὴ ποτὲ δὲν εἶνε ἀδιάφορος εἰς τὸν ἄνδρα. Ἔλξις ἢ εὔνοια, μέσος ὅρος δὲν ὑπάρχει.

Διὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ τις εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀνάγκη κοινὴ ὁ λογικώτερος λόγος του νὰ ἦνε ἠρτυμένος μὲ ὀλίγον πνεῦμα.

Τὸ πολὺ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων εἶνε ὡραιότερον μακρόθεν ἢ ἐκ τοῦ πλησίον. Διὰ τοῦτο ἴσως μᾶς συμβαίνει πολλάκις ν' ἀγαπῶμαι μεμακρυσμένα ὄντα διὰ τὰ ὁποῖα, πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των, ἠσθανόμεθα ὀλίγην συμπάθειαν, ἐνῷ ἄλλων φαινόμεθα ἐξαχρειότεροι, πρὸς ἄλλον τὸν ὁποῖον ἐνομίζαμεν ὅτι ἀγαπῶμεν περισσότερον καὶ τὸν ὁποῖον εἴχομεν τὴν ἀτυχίαν νὰ ἦναι παρόντα.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ ὀνόματος μετρεῖται ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῶν ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι τὸ κατέχουσι.

Μαρτενγκῶ.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ
Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ **Ἑρμοῦ**, μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν Γαβαλᾶ καὶ Κακοροπούλου.
Ὅλα τὰ εἴδη γραφικῆς ὕλης. — **Ἐπιστολόχαρτα** **Φάβελλες** καὶ ἄλλα τῆς στιγμῆς. — Ἐπιστολογράφημενες καὶ ἐπικεραλίδες, χρωμολιθογραφημένες καὶ μή. — Μόνη ἀποθήκη τῶν ἐμπορικῶν **Καταστίχων** τοῦ Διεθνοῦς σήμερον Καταστήματος τοῦ EDLER καὶ CRISHE τοῦ Ἀνγλέρου. — Ἡ Μόνη ἀποθήκη τοῦ περιφήμου **σιγαλόχαρτου ΖΟΒ.**
Πρὸς δὲ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΦΑΚΕΛΟΠΟΙΕΙΟΝ.

ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Γραμμὴ ἀπὸ ΒΩΛΟΥ διὰ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ εἰς ΛΑΡΙΣΣΑΝ, καὶ ἀπὸ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ διὰ ΦΑΡΣΑΛΩΝ, ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ καὶ ΤΡΙΚΑΛΛΩΝ εἰς ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΝ.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ 23,000,000 ΦΡ. ΔΙΗΡΗΜΕΝΟΝ ΕΙΣ 92,000 ΜΕΤΟΧΑΣ

ΕΚ 250 ΦΡΑΓΚΩΝ ΕΚΑΣΤΗΝ,

ἱδρυθεῖσα δυνάμει τοῦ ἀπὸ 30 Ὀκτωβρίου Β. διατάγματος καὶ συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρ. Γ. *τῆς Συμβάσεως τῆς* **13** *Μαΐου* **1882 ΑΜΗ** *Νόμου.*

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΓΕΝΕΤΟ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΤ. ΓΑΙΤΑΝΟΥ.

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΔΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ 92,000 ΜΕΤΟΧΩΝ ΕΚ 250 ΦΡΑΓΚΩΝ ΕΚΑΣΤΗΣ.

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Ἡ ἔκδοσις τῶν μετοχῶν γίνεται ἐν ἰσοτιμίᾳ, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῶν καταβληθήσεται ὡς ἑξῆς.

Ἅμα τῇ ἐγγραφῇ

ΦΡΑΓΚΑ 30 εἰς χρυσὸν ἢ εἰς ἐπιταγὴν ὄψεως (chéque) ἐπὶ Γαλλίας Α΄. τάξεως, ἢ καὶ εἰς γραμμάτια τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος διὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἐγγραφομένους, ὁριζομένης τῆς τιμῆς τοῦ φράγκου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκδόσεως παρὰ τῶν ἀναδεξαμένων τὴν ἔκδοσιν Τραπεζῶν.

ΦΡΑΓΚΑ 45, ὡς ἄνω, κατὰ τὴν διανομήν, γενησομένην ἀπὸ τῆς 6(18 μέχρι τῆς 9)24 Ἀπριλίου 1883. ἔτι δὲ

ΦΡΑΓΚΑ 50, ὡς ἄνω, καταβληθήσονται δύο μῆνας ἔκτοτε.

Τὸ δὲ ὑπόλοιπον, ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς Ἑταιρίας, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον· ἀλλ' ἑκάστη νέα καταβολὴ δὲν θὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 60 φράγκα εἰς χρυσὸν κατὰ μετοχήν, οὐδ' ἐπιτρέπεται νὰ ζητηθῇ πρὶν ἢ παρέλθωσι πέντε μῆνες ἀπὸ τῆς προτέρας.

Οἱ καταβολήν τινα καθυστεροῦντες μέτοχοι ὑποβάλλονται αὐτοδικαίως εἰς τὴν πληρωμὴν τόκου 8ο(ο ἐτησίως. Ἂν δὲ ἡ καθυστέρησις καταβολῆς τινος παραταθῇ ἐπέκεινα τῶν τριάκοντα ἡμερῶν, ἡ Ἑταιρία ὀψέποτε ἀποφασίσῃ, δύναται νὰ ἐποιήσῃ τὰς μετοχὰς ταύτας ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Ἀθηνῶν διὰ δύο μεσιτῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ καθυστεροῦντος μετόχου, κηρύττουσα ἀκύρους τοὺς ἐκδοθέντας τίτλους καὶ ἐκδίδουσα νέους ἀντ' αὐτῶν ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἀριθμούς.

Κατὰ τὴν διανομὴν παραδοθήσονται προσωριναὶ ἀποδείξεις ἀεκτικαὶ μεταβιβάσεως ἐπὶ τῇ ἐγγράφῳ αἰτήσει τοῦ ἰδιοκτήτου· μετὰ τὴν πληρωμὴν δὲ τοῦ ἡμίσεως τοῦ κεφαλαίου ἀνταλλαγήσονται διὰ προσωρινῶν ἀνωνύμων τίτλων, οὗτοι δὲ βραδύτερον διὰ τῶν ὁριστικῶν τίτλων τῶν μετοχῶν.

Η ΕΓΓΡΑΦΗ ΓΕΝΗΣΕΤΑΙ ΤΗ 10)22 ΜΑΡΤΙΟΥ 1883, ΗΜΕΡΑ ΠΕΜΠΤΗ

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ { Παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπέζῃ τῆς Ἑλλάδος. » » Τραπέζῃ Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος » » Τραπέζῃ Κωνσταντινουπόλεως.

» ΒΩΛΩ
» ΛΑΡΙΣΣΗ
» ΑΡΤΗ { » » Προνομιούχῳ Τραπέζῃ Ἠπειροθεσσαλίας.

Ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος. Παρὰ τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.

Παρὰ τῇ Τραπέζῃ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ { » » Γενικῇ Ἑταιρίᾳ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους. » » Γενικῇ Ὀθωμανικῇ Πιστώσει. » » Ὀθωμανικῇ Ἑταιρίᾳ Συναλλαγῶν καὶ Ἀξιῶν.

Ἔγγραφαὶ πρὸς μεταβίβασιν καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους δεκταί,

Εἰς ΛΟΝΔΙΝΟΝ Παρὰ τοῦ Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπέζης Κωνσταντινουπόλεως.
» ΠΑΡΙΣΙΟΥΣ » » Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπέζης Κωνσταντινουπόλεως.
» ΜΑΣΣΑΛΙΑΝ » » Κου Μιχ. Στ. Ροδοκανάκη.
» ΤΕΡΓΕΣΤΗΝ » » Ἰω. Σκαραμαγκᾶ
» τῆς Ἀγγλοαιγυπτιακῆς Τραπέζης.
» ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ (Αἰγύπτου). » » Γενικῆς Τραπέζης τῆς Αἰγύπτου.
» » Κου Κ. Γ. Ζερβουδάκη.
» ΚΑΙΡΟΝ » » Ὑποκαταστήματος τῆς Ἀγγλοαιγυπτιακῆς Τραπέζης.
» » » » Γενικῆς Τραπέζης τῆς Αἰγύπτου.
» ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ » » Κου Χρ. Α. Ζερλέντη.
» τῶν Κων Χρυσοβελώνη Υἱῶν καὶ Σας.
» ΓΑΛΑΖΙΟΝ » » » Χρυσοβελώνη υἱῶν καὶ Σας.
» ΒΡΑΙΛΑΝ » » » Χρυσοβελώνη Υἱῶν καὶ Σας.

Εἰ μὲν ὁ ἐγγραφεὶς ἀριθμὸς μετοχῶν ὑπερβῇ τὸν ἀριθμὸν τῶν πρὸς ἐγγραφὴν μετοχῶν, ἡ διανομὴ εἰς τοὺς ἐγγραφέντας γενήσεται κατὰ τὴν ὁρισθησομένην ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀναλογίαν· εἰ δὲ ὑπολειφθῇ, τότε ὁ Κος Θεόδωρος Α. Μαυροκορδάτος θέλει ἀναλάβει διὰ λογαριασμὸν αὐτοῦ τε καὶ τῆς ὁμάδος αὐτοῦ τὰς μετοχὰς ἃς τὸ κοινὸν δὲν ἤθελε τυχὸν ἐγγράψει.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀπὸ τοῦδε ἐγγραφὴ δι' ἀνταποκρίσεως, τῆς περὶ ταύτης αἰτήσεως συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ ποσοῦ τῆς πρώτης καταβολῆς.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΑΠΑΡΤΙΖΕΤΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ·

Τοῦ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος·
» Κου ΠΑΝΤ. ΘΕΟΛΟΓΟΥ, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Τραπέζης Βιομηχανικῆς Πίστεως τῆς Ἑλλάδος·
» » ΙΩ. ΧΩΡΕΜΗ, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Προνομιούχου Τραπέζης Ἠπειροθεσσαλίας
» » ΑΘΗΝΟΓΕΝΟΥΣ, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Τραπέζης Κωνσταντινουπόλεως.
» » ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΑΡΙΛΑΟΥ.
» » ΞΕΝΟΦ. ΨΑΡΡΑ.

Πᾶσαι αἱ πρὸς ἔκδοσιν τῶν μετοχῶν δαπάναι βαρύνουσι τὸν Κον ΘΕΟΔΩΡΟΝ Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΝ.

Ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ φράγκου ὁρίζεται διὰ τὴν καταβολὴν τῶν 30 φράγκων τῆς ἐγγραφῆς εἰς λεπτὰ 443 4)3 ἤτοι ἀντὶ φράγκων 30 εἰς χρυσὸν εἰσὶ δεκαὶ δραχμαὶ νέαι τριάκοντα τέσσαρες εἰς γραμμάτια τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.

13 ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ 13

Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνέχ. ἰδ. ἀριθ. 435)

Ἀναμφιβόλως, οὐχὶ χάριν εὐχαριστήσεως ἐνεφανίζετο οὗτος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, μηδεμίαν αἰσθανόμενος εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν ἀνθρώπων· ἦτο πρόδηλον ὅτι ἐφοβεῖτο τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἔφευγε καὶ εἰς τὸν ἐλάχιστον κρότον βημάτων, ὅτι ἐκρύπτετο, καὶ ὅτι οἱ κατορθώσαντες νὰ τὸν ἴδοῦν ἀπὸ κοντά, αὐτοὶ ἦσαν ἁπλῶς τυχεροὶ ἄνθρωποι.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν ἦτο δήμαρχος τῆς Μαρεῖλ, ἑπομένως δὲν ἠδύνατο νὰ κωφεύῃ εἰς τὰς διαδιδομένας φήμας καὶ νὰ μὴ ἀκούῃ πάντα τὰ λεγόμενα. Καθῆκον εἶχε νὰ κατευνάσῃ τὴν ἔξαψιν τῶν συνδημοτῶν, καὶ νὰ καθησυχάσῃ τοὺς κατοίκους. Πρὸς τοῦτο λοιπὸν ἤρκει νὰ δοθῇ εἰς τὸν δῆμον μία ὁποιαδήποτε ἱκανοποίησις τῆς περιεργείας τὴν ὁποίαν δὲν ἀπήτει μὲν, ἀλλ' οὕτως ἢ ἄλλως τὴν ἐπερίμενε. Ἐρ' ᾧ ἀπεφασίσθη νὰ ἐξέλθωσι πολλοὶ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ δημάρχου εἰς κυνηγεσίαν, πρὸς καταδίωξιν τοῦ δασοβίου μέχρι τοῦ καταφυγίου του καὶ εἰ δυνατὸν πρὸς σύλληψιν αὐτοῦ.

Τὸ μέρος τοῦ δάσους ὅπου περνοῦσε ταῖς μέραις του ὁ δασόβιος, ἀνῆκεν εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Μαρεῖλ, ὡς ἐκ τούτου δὲ ὁ δήμαρχος τοῦ δήμου τούτου πλέον παντὸς ἄλλου δημάρχου εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ αὐτὴν τὴν πρωτοβουλίαν. Ὁ ἰδιος λοιπὸν Ἰάκωβος Βαιγιὰν ἐξέλεξε τριάκοντα ἄνδρας ὡπλισμένους διὰ τουφεκίων ὅπως συνοδεύσωσιν αὐτόν, καὶ ἄλλους πενῆντα οἱ ὁποῖοι ἔμελλον νὰ τὸν καταδιώξουν ἐντὸς τοῦ δάσους. Περὶ τὴν πρωΐαν κυριακῆς τινὸς τὸ μικρὸν στράτευμα ἐξῆλθε τοῦ χωρίου, καὶ ἐν σιγῇ καὶ καλῇ τάξει διηυθύνθη πρὸς τὸ δάσος. Ἐκεῖ ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν ἔδωκε τὰς διαταγάς του, ὑπέδειξεν εἰς ἕνα ἕκαστον τὴν θέσιν του, καὶ διὰ τοῦ κατηγορηματικωτέρου τρόπου συνέστησεν ὅπως μηδεὶς πυροβολισμὸς ῥιφθῇ πρὶν διατάξῃ αὐτός.

— Γιατί, εἶπε, δὲ ξεύρουμε ἀκόμη ἂν καταδιώκωμεν ζῶον ἄνθρωπον· ἂν ἦνε ζῶον, δὲν ἀπεδείχθη ὅτι εἶνε βλαβερόν, καθότι μέχρι τοῦδε οὐδεὶς παρεπονέθη ὅτι τὸν ἔβλαψεν· ἀλλ' ἂν ἦνε ἄνθρωπος, κἀνεὶς πτωχὸς τρελλὸς ὁ ὁποῖος πῆρε τὰ βουνά, καθὼς ἐγὼ εἶμαι διατεθειμένος νὰ πιστεύω, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐννοήσατέ με καλῶς, κύριοι, ἔστω καὶ ἂν ἐκακοποιοῦμεν μόνον αὐτόν, θὰ ἦτο κακίστη πρᾶξις, ὁ δὲ φόνος του θὰ ἦτο δολοφονία, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἔγκλημα, τοῦ ὁποίου ὅλοι θέλομεν εἶσθαι συνένοχοι. Τὸ δυστύχημα τοῦτο εἶνε δυνατόν, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ ἀποφύγωμεν.

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἕκαστος μετέβη εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν, καὶ οἱ μέλλοντες νὰ τὸν καταδιώξουν πεντήκοντα ἰχνηλάται εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ δάσους. Περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ὅτε συνεντήθησαν εἰς τὸ προσδιορισθὲν μέρος τῆς συνεντεύξεως, ἄλλο οὐδὲν εἶχον ἴδει ἐκτὸς ἀγρίων τινῶν ζώων καὶ ἀγέλης μονιῶν, οὓς ἀφῆκαν ἀνενοχλήτους, καθὸ τοῦ δημάρχου ἀπαγορεύσαντος αὐτοῖς πάντα πυροβολισμὸν καὶ τοῦ κυνηγίου ἄλλως τε ἀπηγορευμένου ὄντος.

Τῇ πέμπτῃ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος ἐπανελήφθη ἡ ἐκδρομή, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἐν τούτοις ἀπεφασίσθη ὅπως τὴν ἑπομένην Κυριακὴν κάμουν καὶ τρίτην ἀπόπειραν. Τὴν φορὰν αὐτὴν πλεῖστοι ἄνδρες ἐκ τοῦ Βωκοὺρ, τῆς Χαρεβίλλης, τοῦ Βλαινκοὺρ καὶ πολλῶν ἄλλων χωρίων συνηνώθησαν μετὰ τῶν Μαρεϊλιτῶν καὶ ἔγιναν ὅλοι τριακόσιοι καὶ παραπάνω. Ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν ἐπανέλαβε καὶ πάλιν ἐνώπιον ὅλων τὰς προτέρας συστάσεις του καὶ ἡ κυνηγεσία ἤρχισε τὴν ἑβδόμην περίπου ὥραν τῆς πρωΐας. Ἐὰν καὶ τὴν τρίτην ταύτην ἡμέραν δὲν ἐπετύγχανον κρεῖσσόν τι ἢ κατὰ τὰς δύο πρώτας, τότε παρητοῦντο τοῦ σχεδίου τοῦ νὰ συλλάβωσι τὸν δασόβιον, καθόσον δὲν ἐγνώριζαν ἀκόμη καὶ ἂν δὲν τοὺς ἔφυγεν ὅλως διόλου ἀπὸ τὴν χώραν. Περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν αἱ κραυγαὶ των ἐκ τῶν ἰχνηλατῶν, ἐρχόμεναι μακρόθεν, ἀνήγγειλαν ἀνακάλυψίν τινα· ἀλλ' ἦτον αὐτὸς ὁ δασόβιος ἢ διετέλουν ἐπὶ τὰ ἴχνη του ; Ἀδιάφορον· ὅλων αἱ καρδίαι ἤρξαντο πάλλουσαι, καὶ ἕκαστος ἔτεινε τὸ οὖς, βυθίζων τὸ βλέμμα ἐντὸς τῶν λοχμῶν. Μετ' οὐ πολὺ, αἱ κραυγαὶ ἐπαναλαμβανόμεναι εἰς διάφορα σημεῖα ἐγίνοντο συχνότεραι καὶ ὁλονὲν ἐπλησίαζον, οὐδεμία δὲ ὑπελείπετο ἀμφιβολία ὅτι οἱ ἰχνηλάται ἐξήγαγον τὸν δασόβιον ἀπὸ λόχμης, καταδιώκοντες αὐτὸν καὶ ζητοῦντες νὰ τὸν περικυκλώσωσιν, ὡς εἶχον διαταχθῆνα τὸν ὠθήσωσι πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ὑπὸ τῶν κυνηγῶν σχηματισθέντος μεγάλου κύκλου. Καὶ οἱ κυνηγοὶ εἶχον τὸ σύνθημά των, ἅπαξ δὲ δοθέντος τοῦ συνθήματος, ἐβάδισαν πρὸς τὸ κέντρον σμικρύνοντες οὕτω τὸν κύκλον ἐφ' ὅσον προὐχώρουν. Τῇ δεκάτῃ καὶ ἡμισείᾳ ὁ δασόβιος εἶχε περιορισθῆ ἐν διαστήματι μόλις τετρακοσίων τετραγωνικῶν μέτρων, πάντες δὲ τὸν ἔβλεπον μετὰ τῆς κυματιζούσης μακρᾶς κόμης του, πηδῶντα, εἶτα ἐξαφανιζόμενον ὑπὸ τὰ δένδρα, ἀναφαινόμενον καὶ αὖθις, ὁρμῶντα καὶ πηδῶντα ἐκ νέου. Ὁ ἄτυχης κατέβαλλεν ἀπέλπιδας προσπαθείας ὅπως ὑπερπηδήσῃ τὸν ὁλονὲν περισφίγγοντα αὐτὸν ἀνθρώπινον κύκλον. Ἐπὶ στιγμὴν ἐνόμισαν ὅτι ἔμελλε νὰ τοὺς διαφύγῃ, ὅτε χωρικός τις ἐκ τοῦ Βλαινκοὺρ τὸν ἐσημάδευσε καὶ ἐπυροβόλησε, λησμονήσας πιθανῶς τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ δημάρχου.

— Ταλαίπωρε ! ἐφώναξεν ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν μεθ' ὅλης τῆς ὁρμῆς τῶν πνευμόνων του, δὲν βλέπεις λοιπὸν ὅτι εἶναι ἄνθρωπος ;

Ὁ ἀγριάνθρωπος, καθότι βέβαιον ἦτο πλέον ὅτι ὁ δασόβιος ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φυλὴν, ἔκαμε μέγα πρὸς τὰ ὀπίσω πήδημα καὶ εἶτα ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς ῥίζης δρυός. Κατ' ἀρχὰς ὑπετέθη ὅτι ἡ σφαῖρα τὸν προσέβαλε καὶ τὸν ἐπλήγωσε θανασίμως, ἀλλ' ἐπειδὴ ὥρμησαν νὰ τοῦ χορηγήσουν βοήθειαν, ἐκεῖνος σκώθηκε ἔξαφνα, ὡς ὑπὸ ἐλατηρίου τινὸς ὑποκινηθεὶς καὶ ἔρριψε πέριξ αὐτοῦ τρομακτικὰ βλέμματα. Εὐτυχῶς δὲν εἶχε προσβληθῆ, ἀλλ' ἡ βολὴ εἶχε διέλθει τόσον πλησίον τῆς κεφαλῆς του ὥστε ἀπέκοψε βόστρυχον ἐκ τῆς κόμης του. Ἀναμφιβόλως ὁ κρότος τοῦ πυροβολισμοῦ καὶ ὁ παρὰ τὸ οὖς συριγμὸς τῆς σφαίρας τὸν ἐφόβισαν τόσον, ὥστε ἐκρύβη ὑπὸ τὸ δένδρον ἵν' ἀποφύγῃ θανάσιμον προσβολὴν, μὴ θέλων νὰ συλληφθῆ, καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ἐννοῶν νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἐλευθερίαν του.

Ε΄.

Η ΓΥΝΗ ΤΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ

Ὅπως τὸ στενοχωρημένον θηρίον, τὸ ὁποῖον ὀρθοῦται ἀπειλητικὸν, ἀνθιστάμενον κατὰ τῶν κυνηγῶν, οἵτινες μέλλουσι νὰ φονεύσωσι αὐτὸ, ὁ ἄγριος δὲν ἔβλεπε τὸν κίνδυνον. Εὐθὺς ἐξήγαγε κραυγὴν βραχνὴν, ἐξώρμησε καὶ ἀνεχώρησεν ὡς βέλος, ἐλπίζων ἀκόμη ὅτι θὰ εὕρισκε διέξοδον, θὰ κατώρθου νὰ ὑπερβῇ τὸν περιστοιχίζοντα αὐτὸν ἀνθρώπινον φραγμόν.

Ἐκ νέου ἄνθρωποι εὑρέθησαν ἀπέναντί του φράττοντες τὴν ὁδόν· ποιήσας ἀναστροφὴν ὥρμησε πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν,

ἀλλ' ἄλλοι ἄνθρωποι ἐνώπιόν του· δεκάκις ἐπανέλαβε τὸ αὐτὸ τέχνασμα, πλὴν ἄνευ ἐπιτυχίας· πάντοτε εὑρίσκετο ἀπέναντι ἀνθρώπων, ἐχθρῶν του, τοὺς ὁποίους ἔβλεπε πέριξ αὐτοῦ φυλάττοντας πᾶσας τὰς ἐξόδους. Ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ.

Τότε μὲ φλέγοντας ὀφθαλμοὺς, μὲ βλέμμα πλῆρες κερασυνῶν, ἐνίοτε ἐκπέμπων τρομερὸν κρότον, ἤρξατο νὰ στρέφηται εἰς τὸ περικυκλώμενον διάστημα, πηδῶν, ὁρμῶν ὡς λέων μανιώδης ἐν τῷ σιδηρῷ αὐτοῦ κλωβῷ. Ἀλλὰ βλέπων ὅτι αἱ δυνάμεις του ἐξηντλοῦντο, τὰ δὲ μέλη του δὲν εἶχον τὴν αὐτὴν εὐκινησίαν, ἵστατο ἐνίοτε ὅπως ἀναπνεύσῃ.

Τὸ στῆθός του ἤσθμαινεν, ὁ δὲ ἦχος τῆς ἀναπνοῆς του ὡμοίαζε πρὸς βρυγμὸν, οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας του ἦσαν βίαιοι, ὁρμητικοί, καὶ ὁ ἱδρὼς περιέρρεε τὰς παρειάς του ὡς νὰ τὸν εἶχον περιχύσει μὲ κάδον κρύου νεροῦ.

Ἡ κατάστασις τοῦ δυστυχοῦς ἦτο ὀδυνηρὰ, ἡ δὲ παράτασις τῆς ἀπηλπισμένης ταύτης πάλης ἑνὸς ἀνθρώπου κατὰ τριακοσίων ἦτο ἀπανθρωπία. Ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν ὅστις συνησθάνθη τοῦτο, ὑπὸ οἴκτου βαθέως συγκινηθεὶς, ἔσπευσε νὰ διατάξῃ ὅπως ὡς τάχιστα συλλάβωσιν αὐτὸν.

Τότε ὁ δρομεὺς τῶν δασῶν, βλέπων τοὺς ἀνθρώπους προχωροῦντας κατ' αὐτοῦ καὶ περισφίγγοντας ἐγγύτατα αὐτὸν, μανιώδης συνεπέντρωσε τὰς δυνάμεις του, διὰ τελευτέαν φορὰν ὅπως ἀποπειραθῇ νὰ διαρρήξῃ τὸ ἀνθρώπινον τεῖχος. Ἡ συμπλοκὴ ὑπῆρξε μανιώδης, ἦν παλίρροια σωμάτων μηκυνομένων, κυρτουμένων, ἀνορθουμένων, κνημῶν τεταμένων, βραχιόνων συμπλεκομένων, κεφαλῶν περιστρεφομένων, περὶ κορμοὺς πιεζομένους. Δύο λεπτὰ ὁ ἀγὼν οὗτος μόλις διήρκεσε. Τέλος ὁ ἄγριος ἔμεινε μόνος ὀρθὸς, καταβαλὼν τοὺς ἐχθρούς του. Ἀλλ' οὗτοι ταχέως ἠγέρθησαν καὶ τριάκοντα ἄλλοι, μετὰ ταῦτα εἴκοσιν, ἔπειτα δέκα, ἀκολούθως καὶ ἄλλοι συνηνώθησαν μετ' αὐτῶν. Ὁ ἄγριος ἵστατο ἐν τῷ μέσῳ ὀρθὸς, ἀκίνητος, μὲ βλέμμα κερασυνοβόλον, ἀπειλητικός· ἀλλ' οἱ δασεῖς βραχίονές του ἐκρέμαντο ἀδρανεῖς· ἐφαίνετο πολὺ ἀποτεθαρρυμμένος διότι κατελάμβανεν ὅτι ἡ περαιτέρω ἀντίστασις κατὰ τοῦ ὄγκου τῶν ἐχθρῶν του ἦτο ἀνωφελής. Ἔπειτα ἠσθάνετο μεγίστην χαύνωσιν εἰς τὰ μέλη του, καὶ τὰς δυνάμεις του ἐλιπούσας. Κατὰ τῆς βίας ματαία πᾶσα ἀντίστασις. Δὲν ἠννόει βεβαίως τοῦτο, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμὴν ἔπρεπε νὰ τὴν ἐννοήσῃ. Ἐν τούτοις οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ θέσῃ τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτοῦ. Ἐκ φόβου ἀρά γε; Οὐχὶ· εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ παρετήρουν τὸν ἄγριον μετὰ τοῦ σεβασμοῦ τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλει πάντοτε ὁ ἀνὴρ ὁ πράγματι ἀνώτερος κατὰ τὸν νοῦν καὶ τὴν ῥώμην. Ἐκτὸς τούτου τὸν τοσοῦτο νέον καὶ ὡραῖον τοῦτον ἄγριον, τοῦ ὁποίου τὸ σχῆμα ὡμοίαζε πρὸς τὸ τοῦ ἀρχαίου ἥρωος, ἐνοπῆρχέ τι τὸ ὑπερήφανον, τὸ μεγαλοπρεπ'ς, ὅπερ ἐνεποίει αὐτοῖς μεγίστην ἐντύπωσιν. Ἀντὶ καλύμματος εἶχε τὴν πυκνὴν καὶ μακρὰν κόμην του, ἥτις ἐξ ὁλοκλήρου ἐκάλυπτε τοὺς ὤμους του. Ἐπιχιτώνιον ἄνευ χειριδῶν, δι' οὗ ἔβλεπέ τις τοὺς γυμνοὺς καὶ μυώδεις βραχίονάς του καὶ τὸ δασὺ στῆθος του, καὶ ἓν λείψανον περισκελίδος ἐκ βελούδου, τὸ ὁποῖον ἦτο πραγματικῶς εἶδος εὐρείας ζώνης, ἦν ἐξ ἐνστίκτου αἰδοῦς διετήρει ἀναμριβόλως, ἀπετέλουν τὸν ἱματισμόν του. Τὸ ἐπιχιτώνιον καὶ ἡ περισκλὶς ἐφθάρησαν καὶ ἐσχίσθησαν πανταχόθεν· αἱ χειρίδες τοῦ πρώτου καὶ τὸ κατώτερον μέρος τῆς περισκελίδος ἀπέμειναν εἰς τοὺς θάμνους. Ἐκ τῶν γυμνῶν κνημῶν του μέχρι τοῦ μέσου τῶν μηρῶν ἔρρεε τὸ αἷμα ἐξερχόμενον ἐκ τῶν ἀμυχῶν, ἃς εἶχε λάβει διερχόμενος διὰ θάμνων ἀκανθωδῶν. Παρετήρει δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ μετὰ φρίκης· ὁ τρόμος καὶ ἡ ἀγωνία του ἀντηνακλῶντο ἐπίσης ἐπὶ τοῦ κινουμένου προσώπου του. Εὐθὺς ἡ ἀμυδρὰ φλὸξ τοῦ βλέμματός του ἐσβέσθη, καὶ νευρικὸς τρόμος ἐκλόνισεν ὅλον τὸ σῶμά του. Ἡ φυσιογνωμία του εἶχε νῦν ὀδυνηράν τινα ἔκφρασιν. Τέλος δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του καὶ λυγμοὶ ἐξέφευγον ἐκ τοῦ στήθους του.

— Ὦ! ὤ! ἀνέκραξαν πολλοί.

Καὶ οἱ ὀλιγώτερον εὐαίσθητοι βλέποντες κλαίοντα τὸν δυστυχῆ τοῦτον συνεκινοῦντο. Τῳόντι δὲ εἰς τὰ δάκρυα καὶ τοὺς λυγμοὺς αὐτοῦ ἐνυπῆρχέ τι τὸ ἀλγεινόν, ὅπερ ἐπροκάλει τὴν συμπάθειαν.

Ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν πλησιάσας αὐτὸν ἠρώτησε διὰ φωνῆς γλυκείας, συμπαθοῦς. Ὁ ἄγριος ἐν τῇ φωνῇ ταύτῃ, ἥτις δὲν τῷ ἐφάνη σκληρὰ καὶ ἀπειλητικὴ καὶ ἦχει εὐαρέστως εἰς τὰ ὦτά του, ὡς αἱ μελῳδίαι τῶν πτηνῶν, ἃς ἤκουεν ἐντὸς τοῦ δάσους, ἀνεθαρρύνθη καὶ πορετήρησε τὸν γέροντα διὰ τῶν καθύγρων ὀφθαλμῶν του χωρὶς ν' ἀποκριθῇ. Ὅταν ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν ἐπανέλαβε τὴν ἐρώτησίν του, ὁ ἄγριος ἠνέῳξε τὸ στόμα, ἐκίνησε τὴν γλῶσσαν, πλὴν οὐδὲ λέξιν ἠδυνήθη ν' ἀρθρώσῃ· μόνον φθόγγοι τινές, μετὰ δυσκολίας ἐξελθοῦσαι τοῦ λάρυγγος του, ἠκούσθησαν.

— Ἀνωφελὲς νὰ τὸν ἐρωτήσω περισσότερον, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος Βαιγιάν, ὁ δυστυχὴς εἶνε ἄφωνος ἢ δὲν ἠξεύρει νὰ ὁμιλῇ.

Ἔπειτα λαβὼν τὸν βραχίονά του, — Δὲν δύνασαι νὰ ζήσῃς οὕτω ἐντὸς τῶν δασῶν, εἶπεν, ὡς θηρίον μετὰ τῶν ἀγριοχοίρων καὶ λύκων· ἐλθὲ, παλληκάρι μου, ἐλθὲ μαζύ μου.

Ὁ ἄγριος ἤρξατο καὶ πάλιν νὰ κλαίῃ καὶ νὰ τρέμῃ· ἀλλ' ὑποχωρήσας κατὰ τὸ φαινόμενον ἀφῆκε νὰ τὸν παραλάβωσι χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν ἐλαχίστην ἀπόπειραν πρὸς ἀντίστασιν.

Τινὲς τῶν ἀνθρώπων προηγήθησαν, ἵνα ἀναγγείλωσιν εἰς Μαρέϊλ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκστρατείας, ἐνῷ ἄλλοι ἐλάμβανον διαφόρους διευθύσεις, σπεύδοντες νὰ πληροφορήσωσι τοὺς κατοίκους τῶν παρακειμένων δήμων περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ ἀγρίου.

Πάντες οἱ κάτοικοι τοῦ Μαρέϊλ, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία, ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησιν τῶν κυνηγῶν καὶ τῆς θήρας των. Τοιουτοτρόπως δὲ φρουρούμενος ὑπὸ πλήθους ταραττομένου, κραυγάζοντος, βοῶντος, κροτοῦντος τὰς χεῖρας, παντοτοτρόπως ἐκδηλοῦντος τὴν χαρὰν καὶ εὐχαριστησίν του, ὁ δρομεὺς τῶν δασῶν ὡδηγήθη εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ἰακώβου Βαιγιάν.

Ἡ Ἰωάννα εὑρίσκετο ἀπό τινων μηνῶν ἐν Ἐπινάλ ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ, ἐν ᾧ εἶχεν εἰσαγάγει αὐτὴν ὁ θετὸς πατήρ της.

Ἡ σύζυγος τοῦ δημάρχου, ἡ ἐξαίρετος Αἰκατερίνη, ἀμέσως ἤρχισε νὰ περιποιῆται τὸν παράδοξον τοῦτον ξένον, ὃν ἔφερεν ὁ σύζυγός της. Οὐδόλως ἐφρικίασεν εὑρεθεῖσα ἀπέναντι τοῦ παραδόξου καὶ φοβεροῦ τούτου ὄντος, τὸ ὁποῖον κατέστη ὁ τρόμος ὁλοκλήρου τῆς ἐπαρχίας. Καὶ διατί νὰ φοβηθῇ; Ὁ ἄγριος οὗτος δὲν ἦτο ἐπίφοβος, ἀπεναντίας δὲ διήγειρε τὸν οἶκτον καὶ τὴν συμπάθειαν. Ἔπειτα δὲ παρετήρει ὅτι ἦτο δειλὸς καὶ ὅτι, ἂν καὶ ἐφαίνετο ὀλίγῳ θαρρυντικός, ὑπῆρχεν εἰς τοὺς μεγάλους αὐτοῦ ὀφθαλμοὺς ἡ ἡδύτης, εἰς δὲ τὴν ῥυς σιογνωμίαν του ἡ ἔκφρασις τῆς ἀγαθότητος.

Βεβαίως ἐντὸς τῶν δασῶν διαιτώμενος θὰ ἐπείνα πολύ. Ἐπὶ τῆς τραπέζης λοιπὸν ἔθεσε σκεύη διὰ τρεῖς· μετὰ ταῦτα λαβοῦσα ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἄγριον τὸν ἐτοποθέτησε μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου της. Ὁ αἰχμάλωτος ὑπήκουσε πάντοτε παθητικῶς· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν στυγνοί, εἰς δὲ τὸ βλέμμα του ὑπῆρχε βαθεῖά τις θλῖψις. Ἡ Αἰκατερίνη προσέφερεν εἰς αὐτὸν ἀλληλοδιαδόχως βόειον κρέας, λαχανικὰ καὶ μίαν πτέρυγα ὄρνιθος· ἐξ εὐμενείας ἀκόμη τοῦ ἔκοψε τὸ κρέας εἰς μικρὰ τεμάχια, ὡς πράττομεν διὰ τὰ παιδία· ἀλλὰ μά-

την ἔκαμε νεῦμα εἰς τὸν ἄγριον νὰ φάγῃ καὶ νὰ πίῃ, ἐνθαρρύνουσα καὶ ζητοῦσα νὰ τὸν ἡμερώσῃ διὰ θωπευτικῶν λόγων· οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐγγίσῃ κἄν· οἱ ὀφθαλμοί τσυ ἐστρέφοντο ἀλληλοδιαδόχως πρὸς τὸ παράθυρον ἢ τὴν θύραν, ὅτε δὲ διηυθύνοντο ἐπὶ τοῦ Ἰακώβου Βαιγιὰν καὶ τῆς Αἰκατερίνης, ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐξέφραζον ὀδυνηρῶς:

« Διατί μ' ἔφεραν ἐδῶ; Ἀ! Ἐὰν θέλητε νὰ μοῦ κάμετε καλὸν, δώσατέ μου ὀπίσω τὴν ἐλευθερίαν μου, ἀφήσατέ με νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ δάσος.»

Αἱ κινήσεις τῆς φυσιογνωμίας καὶ τοῦ βλέμματός του παρίστων τοσοῦτῳ ζωηρῶς τὰς σκέψεις του, ὥστε ὁ δήμαρχος καὶ ἡ σύζυγός του τὰς ἐννόησαν καὶ συνεκινήθησαν.

— Δυστυχής! ἀνέκραξε στενάζουσα ἡ Αἰκατερίνη. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν δραστηριότητά της, κατέστη σύννους καὶ περίφροντις. Ἐδοκίμασε καὶ πάλιν νὰ πείσῃ τὸν ἄγριον νὰ φάγῃ, φέρουσα τεμάχιον κρέατος εἰς τὸ στόμα του, ἀλλ' εἰς μάτην· οὗτος ἀπέστρεψεν ἀποτόμως τὸ πρόσωπόν του· τῷ παρουσίασε ποτήριον οἴνου, ἀλλὰ τὸ ἀπέκρουσε μετ' ἀηδίας. Εὐνόητον ὅτι εἶχε τὴν ἀπόφασιν ν' ἀποθάνῃ ἐξ ἀσιτίας. Ἡ Αἰκατερίνη δὲν ἠδυνήθη νὰ φάγῃ, ἐνῷ ὁ σύζυγός της, ἂν καὶ εἶχε μεγάλην ὄρεξιν, ἔφαγε χωρὶς νὰ θέλῃ. ἕνεκα τῆς μελαγχολίας ἡ ὁποία τὸν ἐπίζεν. — Ἡ Αἰκατερίνη, ἀφοῦ διέμεινεν ὀλίγον εἰς τὸ μαγειρεῖόν της, ἐπανῆλθεν. Ὁ Ἰάκωβος ἐκάπνιζε μελαγχολικῶς τὴν πίπαν του. Ὁ ἄγριος, ἀκίνητος ἐπὶ τῆς ἕδρας του, τὴν κεφαλὴν ἔχων κεκλιμένην ἐπὶ τοῦ στήθους, ἔκλαιε σιωπηλῶς.

Ἡ ἐξαίρετος γυνὴ προσβλέψασα αὐτὸν μετὰ οἴκτου ἐπανέλαβε καὶ πάλιν.

— Δυστυχής!

Ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν τὴν ἐκύτταζε μετὰ προσοχῆς, ὡσεὶ θέλων νὰ καταλάβῃ τὴν σκέψιν της.

— Μήπως τὸν συνέλαβον εὐκόλως; ἠρώτησεν αὕτη.

— Ὄχι. Ἐπὶ δύο ὥρας ἀντεπάλαισε μετὰ θάρρους καὶ ἀπελπισίας. Ἐὰν δὲν εἴμεθα ἀρκετοὶ, βεβαίως θὰ κατώρθωνε νὰ μᾶς φύγῃ. Ἀ! ὁ δυστυχὴς ἠρωϊκὰ ὑπερασπίσθη τὴν ἐλεεθερίαν του!

— Ἰάκωβε, αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ὀλιγώτερον φοβεῖται τὰ θηρία ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

— Θὰ ἡμερώσῃ σιγὰ σιγὰ καὶ μιᾷ ἡμέρα θ' ἀναγνωρίσῃ ὅτι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ τὴν ἀφήρεσαν διὰ τὸ συμφέρον του ἀπὸ φυλανθρωπίαν καὶ γιὰ νὰ ζήσῃ κι' αὐτὸς σὰν ἄνθρωπος.

— Τὸ πτηνὸν ποῦ συλλαμβάνουν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὸ περιορίζουν εἰς τὸ κλουβὶ δὲν εὐχαριστεῖται εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν του· γίνεται θλιβερὸν, χαῦνον, δὲν ἐγγίζει τὴν τροφὴν τὴν ὁποίαν τοῦ δίδουν, ἀρίνει νὰ μαδοῦν ἡ φτεροῦγές του καὶ ἀποθνήσκει.

Ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν κατεβίβασε τὴν κεφαλὴν χωρὶς νὰ ἀποκριθῇ.

— Τέλος πάντων, ἐπανέλαβεν ἡ Αἰκατερίνη μετά τινα σιωπὴν, τί θὰ τὸν κάμῃς τὸν δυστυχῆ τοῦτον;

— Θὰ τὸν παραδώσω εἰς τοὺς χωροφύλακας, διὰ νὰ τὸν φέρουν εἰς Ἐπινάλ.

— Σὰν κακοῦργον, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη σχεδὸν ἐν ἀγανακτήσει.

— Τὸ καθῆκόν μου λέγει νὰ πράξω οὕτω.

— Ἔπειτα, τί θὰ τὸν κάμουν ἐκεῖ κάτω;

— Ἀγνοῶ.

— Θὰ τὸν κλείσουν στὸ φρενοκομεῖο ἢ στὴ φυλακή.

— Μπορεῖ.

— Ὅπου, καθὼς τὸ πτηνὸν, περὶ τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγου ὡμίλησα, θ' ἀποθάνῃ ἐκ πείνης. Ἰάκωβε, καλλίτερα νὰ τῷ δώσωμεν τὴν ἐλευθερίαν ἐν μέσῳ τῶν θηρίων τοῦ δάσους ἢ τὴν βραδεῖαν καὶ φρικαλέαν ἀγωνίαν μες' στὴ φυλακὴ ἢ μες' τὸ φρενοκομεῖο.

— Ἴσως. Ἀλλά . . .

— Τί;

— Αὐτὸς ὁ ἄγριος εἶναι ἄνθρωπος· δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζῇ εἰς ἀγρίαν κατάστασιν ἐν μέσῳ χώρας πεπολιτισμένης. Δὲν εἶμαι βέβαια ἐχθρὸς τῆς ἐλευθερίας καὶ πάντοτε ἐσεβάσθην τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ δὲν παραδέχομαι ὁ δυστυχὴς οὗτος νὰ ζῇ τόσον χρόνον μέσα σ' τὰ δάση· πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει καὶ ὅπου πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν θέσιν του.

— Κύτταξέ τον Ἰάκωβε, κύτταξέ τον.

— Βλέπω ὅτι εἶναι λυπημένος.

— Ἡ θλῖψίς του εἶναι μεγάλη, Ἰάκωβε, τὸ δάσος μὲ τὰ μεγάλα δένδρα καὶ τῆς δροσιές του εἶναι ἡ κατοικία του· ὅταν τοῦ ἀφαιρέσωμεν αὐτὸ ποῦ ἀγαπᾷ, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν τόσῳ καλῶς ὑπερησπίσθη καὶ τὸν ἐπαναφέρωμεν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους φεύγει καὶ φοβεῖται, διότι βεβαίως θὰ ὑπέφερε πολλὰ ἀπὸ αὐτούς, τότε τὸν θανατόνουμε.

— Σὲ ἐννοῶ, ἀγαπητή μοι σύζυγος, ἐπιθυμεῖς νὰ τῷ ἀποδώσω τὴν ἐλευθερίαν του;

— Ναί, ἐπιθυμῶ.

— Τοῦτο εἶναι ἀδύνατον. Ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συμβῇ, καὶ ἂν, ὡς θέλῃς νὰ πιστεύῃς, ἀποθάνῃ ἐξ ἀσιτίας, ἐγὼ ὀφείλω νὰ πράξω τὸ καθῆκόν μου.

Ἡ Αἰκατερίνη ἔμεινε σιωπηλὴ, φαινομένη ὅτι ἐσκέπτετο. Πεπεισμένη ὅτι δὲν θὰ κατώρθου νὰ καταπείσῃ τὸν σύζυγόν της διέκοψε τὴν συζήτησιν.

— Ἔβαλα νερὸ ζεστὸ εἰς τὸν κάδον ἐξηκολούθησε· δὲν νομίζεις, Ἰάκωβε, καλὸν νὰ λουσθῇ;

— Βεβαίως, ἀλλὰ δὲν θὰ θελήσῃ.

— Πρέπει τοὐλάχιστον νὰ πλύνωμεν τὰ πόδια του.

— Φέρε ὅτι χρειάζεται διὰ τὸ πλύσιμον τῶν ποδῶν, ἐγὼ ἀναλαμβάνω νὰ τὸν πλύνω. Ἄλλως τὸ σῶμά του, καθὼς βλέπω, εἶναι καθαρόν· πρέπει νὰ ἐλούσθη πλειστάκις εἰς τὰ ῥυάκια τοῦ δάσους· ἂν καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του εἶναι πολὺ μακραί, δὲν εἶναι ὅμως περιπεπλεγμέναι, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει ὡσαύτως ὅτι φροντίζει νὰ κτενίζηται κάθε ἡμέραν μὲ τὰ δάκτυλά του βεβαίως.

Ἡ Αἰκατερίνη ἐξελθοῦσα ἐπανῆλθε φέρουσα κάδον πλήρη χλιαροῦ ὕδατος, μετὰ σπόγγου· ἔπειτα πῆγε νὰ ζητήσῃ τεμαχιον σάπωνος τῆς Μασσαλίας καὶ χειρόμακτρα.

Ὁ ἄγριος, ὀλίγον ἔκπληκτος, ἀφῆκε νὰ θέσωσι τοὺς πόδας ἐν τῷ ὕδατι, ὁ δὲ δήμαρχος γονατίσας ἤρχισε νὰ τοὺς πλύνῃ. Παρετήρησεν ὅτι οἱ πόδες μέχρι τῶν ἀστραγάλων, ἦσαν σκληροὶ ὡς κέρας, καὶ ὅτι ἐπὶ τῶν κνημῶν καὶ τῶν μηρῶν ἡ ἐπιδερμὶς εἶχε τὴν σκληρότητα σκύτους Μετὰ τὸ πλύσιμον ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν ἔχυσεν ἀμυγδαλόλαδο ἐπὶ τῆς χειρός του καὶ ἤρξατο ἐπιτρίβων τὰ μέλη τοῦ ἀγρίου, ἰδίως ἐπὶ τῶν ἀμυχῶν, αἵτινες εὐτυχῶς δὲν ἦσαν πολὺ βαθεῖαι.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Αἰκατερίνη ἐξέλεξεν ἐκ τῶν ἐνδυμάτων τοῦ συζύγου της περισκελίδα, ἐπιχιτώνιον καινουργὲς καὶ ἔλαβεν ἔκ τινος ἀρμαρίου γιτῶνα ἐκ χονδροῦ ὑράσματος.

Ἐπανελθοῦσα εἰς τὸ ἐστιατόριον καὶ ἰδοῦσα ὅτι ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν εἶχε τελειώσει τὸ πλύσιμον τῶν ποδῶν,

— Πρέπει τώρα εἶπε καὶ νὰ τὸν ἐνδύσῃς.

— Καλά, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος.

— Δὲν εἶνε ὅλως διόλου ὑψηλὸς ὅσον σύ· ἀλλ' αὐτὸ μόλις θὰ τὸν πάῃ. Ἀ! λησμόνησα καὶ ἕνα ζευγάρι ποδήματα.

— Κ' ἕνα ζευγάρι κάρτσες, προσέθεσεν ὁ δήμαρχος γελῶν.

— Πάγω νὰ τοῦ φέρω. Ἔνδυσέ τον γλίγωρα κ' ἔπειτα φώναξέ με.

Εἶπε καὶ ἔφυγεν.

Ἄγριος ὡς μηχανὴ κινουμένη, χωρὶς ν' ἀντισταθῇ, ἀφῆκε νὰ ἐκδύσῃ αὐτὸν ἀπὸ τὰ ῥάκη καὶ νὰ τὸν ἐνδύσῃ μὲ τὰ ἐνδύματά του ὁ δήμαρχος.

— Αἰκατερίνη, μπορεῖς ν' ἄρθῃς, ἀνέκραξεν ὁ Ἰάκωβος Βαιγιάν.

Πλησίον εὑρισκομένη ἐπανῆλθεν ἀμέσως.

Ὁ ἄγριος ἦτο τόσον γελοῖος ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ ἐνδυμασίᾳ καὶ ἐποίει τοιούτους μορφασμούς, ὥστε ἡ γυνὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὸν γέλωτα. Τωόντι δέ μὴ δυνάμενος νὰ κινηθῇ ἐνόμιζεν ἐντροπὴν βλέπων ὅτι ἦτο ἐνδεδυμένος σχεδὸν πολυτελῶς. Τὸ κομβίον τοῦ ὑποκαμίσου του ἔσφιγγε τὸν λαιμόν του, καὶ ἡ κεφαλή του ἐκινεῖτο ὡς ἡ τοῦ σκύλου εἰς τὸν ὁποῖον πρῶτην φορὰν βάλλουν κρῖκον. Τέλος ἐννοῶν ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑποστῇ τὸ νέον τοῦτο μαρτύριον, ἔμεινεν ἐντελῶς ἀκίνητος, ὀρθός, μὴ τολμῶν πλέον ν' ἀνακινήσῃ οὔτε τὴν κεφαλήν, οὔτε τὸ σῶμα, οὔτε τοὺς βραχίονας, οὔτε τὰς κνήμας του.

Ἡ Αἰκατερίνη τοῦ ἔνευσε νὰ καθήσῃ. Ἀφῆκε μακρὸν ἀναστεναγμὸν καὶ ἐκάθησε βαρέως ἐπὶ ἕδρας.

Τότε οἱ σύζυγοι ἐνέδυσαν τοὺς πόδας του μετὰ τὰ περιπόδια καὶ τὰ ὑποδήματα, σκυθρωπὸς δὲ οὗτος παρετήρει αὐτὰ ἐντὸς τῶν ὁποίων περιέκλειον τοὺς πόδας του. Οὐδέποτε πιθανῶς ἐποίησε χρῆσιν περιποδίων.

— Τώρα, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν εἶναι σχεδὸν παρουσιάσιμος.

— Μάλιστα, ἀλλ' αὐτὸς δὲν φαίνεται εὐχαριστημένος· δὲν κινεῖται πλέον, στενοχωρεῖται· θὰ τὸν ἔπαιρνε κανένας γιὰ μούμιαν.

— Τί νὰ σὲ κάμῃ; Πρώτην φορὰν ἔβαλε πουκάμισο· θὰ συνειθίσῃ. Ἀλλ' ἡ μεταμόρφωσίς του δὲν εἶναι ἐντελής.

— Καὶ τί τοῦ λείπει ἀκόμη;

— Θέλω νὰ τοῦ κόψω τὰ μαλλιά του.

Ἡ Αἰκατερίνη ἐκραύγασεν ἰσχυρῶς, νομίζουσα ὅτι ὁ σύζυγος δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατ' αὐτὴν εἶναι κολόβωσις· ἄλλως αὕτη ἔκρινεν ὅτι ἦτο καλλίτερον μὲ τὴν μακρὰν κόμην, ἥτις ἔπιπτε μέχρι τῶν ὤμων του.

Ἡ Ἰάκωβος Βαιγιὰν δὲν ἐπέμενε, τοιουτοτρόπως δὲ ὁ δρομεὺς τῶν δασῶν, ἕνεκα τῆς καλῆς Αἰκατερίνης, διετήρησε τὴν μακρὰν κόμην του.

ΣΤ'.

ΚΑΛΗ Η ΚΑΚΗ ΠΡΑΞΙΣ

Περὶ τὴν τετάρτην ὥραν ὁ Ἰάκωβος Βαιγιὰν, ἔχων νὰ ἴδῃ κάποιον ἐκ τοῦ δήμου, ἐξῆλθεν. Ὁ ἄγριος βλέπων τὴν θύραν ἀνοιγομένην, ἔκαμεν ἀπότομον κίνησιν, ὡσεὶ προυτίθετο νὰ ὁρμήσῃ ἐκτὸς τοῦ ἐστιατορίου, νὰ τραπῇ εἰς φυγήν, ἀλλ' ἡ θύρα εἶχεν ἐπανακλεισθῇ, καὶ ἀφοῦ ἔρριψε παρετεταμένον βλέμμα ἐκ τοῦ παραθύρου κατέπεσε καὶ αὖθις ἀκίνητος.

Ἡ Αἰκατερίνη εἶχε λάβει βιβλίον τι καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι τοῦ ἀγρίου, ἀλλ' ἀπερροφημένη οὖσα ὑπὸ παντοειδῶν σκέψεων συγκρουομένων θορυβωδῶς ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ της, οὐδόλως ἀνεγίνωσκε καὶ τὸ βιβλίον ἔμενεν ἐπὶ τῶν γονάτων της ἀνοικτὸν πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν σελίδα. Καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ ξένου της βλέμμα περιπαθὲς, ἐν ᾧ ἠδύνατό τις νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ αἴσθημα τῆς συμπαθείας, ἀκούουσα συνάμα θόρυβον συγκεχυμένων φωνῶν ἔξωθεν προερχομένων, καθότι ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ ἀτυχὴς οὗτος εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν οἶκόν της, διαρκῶς ὑπῆρχε πρὸ αὐτοῦ συνάθροισις ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων ἐφωνάσκουν τὰ παιδία. Ὁ ἄγριος ἐφαίνετο μηδὲν ἀκούων καὶ ἀναίσθητος εἰς πάντα, ἔχων τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν χειρῶν· ἦτον οἱονεὶ γαλβανισμένος.

Μία ὥρα παρῆλθεν οὕτω, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἡ Αἰκατερίνη δὶς ἢ τρὶς ἠγέρθη καὶ ἠμιάνοιξε τὰ παραπετάσματα ἵνα ἴδῃ τὰ ἐν τῇ ὁδῷ συμβαίνοντα, τῆς πρὸ τοῦ οἴκου της συναθροίσεως πολὺ ἐνοχλούσης αὐτήν. Διατί οἱ ἄνδρες οὗτοι δὲν ἐπανήρχοντο εἰς τὰς οἰκίας των; Καὶ ἔπειτα αἱ γυναῖκες... δὲν εἶχον οἰκογένειαν νὰ ἐπιμεληθῶσι, δὲν εἶχον νὰ προπαρασκευάσωσι τὸν ἑσπερινὸν δεῖπνον; Ταῦτα διαλογιζομένη, ἡ Αἰκατερίνη ἦτο ταραγμένη, ἀνήσυχος, θορυβημένη· εἶχε συλλάβει σχέδιόν τι καὶ ἐπεζήτει τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ μέσον.

Αἴφνης ὁ δασόβιος ἐβρυχήθη ὡς συνείθιζε καὶ ἐξῆλθε τῆς ἀκινησίας του. Οἱ ὀφθαλμοί του αἰφνιδίως ἐπανέλαβον τὴν προτέραν λάμψιν των, τὸ δὲ βλοσυρὸν βλέμμα του ἐγένετο ἄγριον, ἀλλ' ἦτο πάντοτε τεθλιμμένος καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐξεδήλου μεγάλην ἀγωνίαν, μετὰ προφανοῦς δυσθυμίας ταρασσόμενος ἐν τῇ ἕδρᾳ του. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐπήδα αἰφνηδίως, ἠνώρθου τὴν κεφαλὴν, ἔστρεφε τοὺς μεγάλους του ὀφθαλμοὺς διὰ τρομακτικοῦ τρόπου, ἔρριπτεν ἐπὶ τοῦ παραθύρου βλέμμα ταχὺ, εἶτα δὲ προβάλλων τὸν λαιμὸν καὶ τείνων τὸ οὖς ἐφαίνετο ἀκούων ὡσεὶ εἶχεν ἀκούσει μακρόθεν πρόσκλησιν τινα. Ὅτε οἱ ὀφθαλμοί του συνήντων τοὺς τῆς Αἰκατερίνης, ἡ φυσιογνωμία μετέβαλλε πάραυτα ἔκφρασιν, ἡ φλὸξ τοῦ βλέμματός του ἐσβέννυτο καὶ τὴν προσέβλεπε φαινόμενος ὅτι ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὴν παράκλησίν τινα· εἶτα ἔσειε τὴν κεφαλὴν ἣν κατέρριπτεν ἐπὶ τοῦ στήθους του ἐκβάλλων βαθὺν στεναγμόν.

— Πόσον καλῶς τὸν ἐννοῶ, ἐσκέπτετο· ὤ! ἠξεύρω τί ζητεῖ παρ' ἐμοῦ. Ἂν εἶχον... ἀλλ' ὄχι, δὲν ἐπῆλθεν ἔτι ἡ στιγμή. Μὰ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν θὰ φύγουν λοιπόν; Τί περιμένουν; Τί θέλουν; Μήπως σκέπτονται νὰ περάσουν τὴν νύκτα ἐδῶ καὶ νὰ μείναυν ἕως αὔριον;

Ἤκουσε ν' ἀνοίγωσι καὶ νὰ κλείωσι τὴν ἐξώθυραν, εἶτα δὲ νὰ βαδίζωσιν εἰς τὸν κῆπον.

— Ἐπανέρχεται, ἐψυθύρισεν, ἀκόμη εἶνε πολὺ ἑνωρίς, ἐνῷ ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι μόλις τὴν νύκτα θὰ ἐπανέλθῃ.

Ὁ κρότος τῶν βημάτων ἠκούσθη ἐπὶ τοῦ διαδρόμου καὶ σχεδὸν πάραυτα ἐκτύπησαν τὴν θύραν τῆς αἰθούσης. Ἐκτύπων, συνεπῶς λοιπὸν δὲν ἦτο ὁ Ἰάκωβος ὅστις ἐπανήρχετο.

— Ἀνοίξατε, εἶπε.

Νέον τι καὶ ὡραῖον παιδίον δεκαπέντε καὶ ἡμίσεως ἐτῶν εἰσῆλθεν. Ἡ Αἰκατερίνη ὠχρίασε.

— Καλὴ σπέρα, νονά μου, εἶπε τὸ νεαρὸν παιδίον.

Ἦτον ὁ Ἰάκωβος Γρανδέν. Ἡ Αἰκατερίνη ἠγέρθη.

— Εἶσαι πολὺ ἔξυπνος διὰ νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἰδῇς ἀπόψε, τῷ εἶπε φιλήσασα αὐτὸν εἰς τὸ μέτωπον.

— Ὁ νωνός μου δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πρὸ τῆς ὀκτὼ καὶ διὰ τοῦτο μ' ἔστειλε νὰ σᾶς κάμω συτροφιά.

— Καλῶς ἦλθες, Ἰάκωβε.

Πρὸ ἡμισείας ὥρας θὰ ἤμην ἐδῶ πλησίον σας, νουνά μου, ἀλλ' ἐσταμάτησα εἰς τὸν δρόμον, ἐμπρὸς εἰς τὴν οἰκίαν σας, διὰ νὰκούσω τί λέγει ὁ κόσμος.

— Λοιπὸν τί λέγουν;

— Ὦ! πολλὰ πράγματα λένε, ὅλο γι' αὐτὸν τὸν ἀγριάνθρωπον. Ἂν τολμοῦσαν, θὰ ἔμπαιναν ὅλοι ἐδῶ μέσα.

(Ἕπεται συνέχεια.)